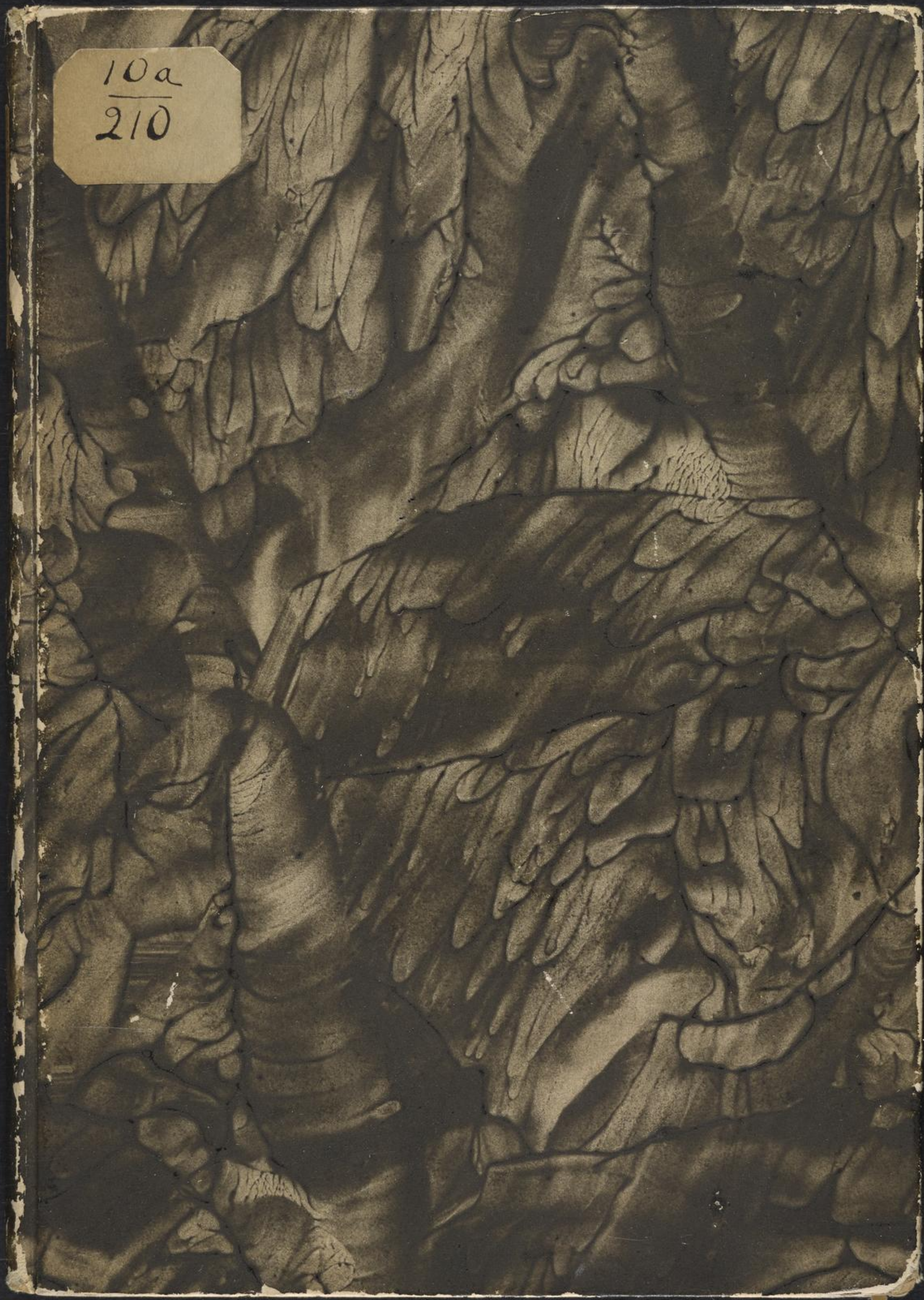


10a

210



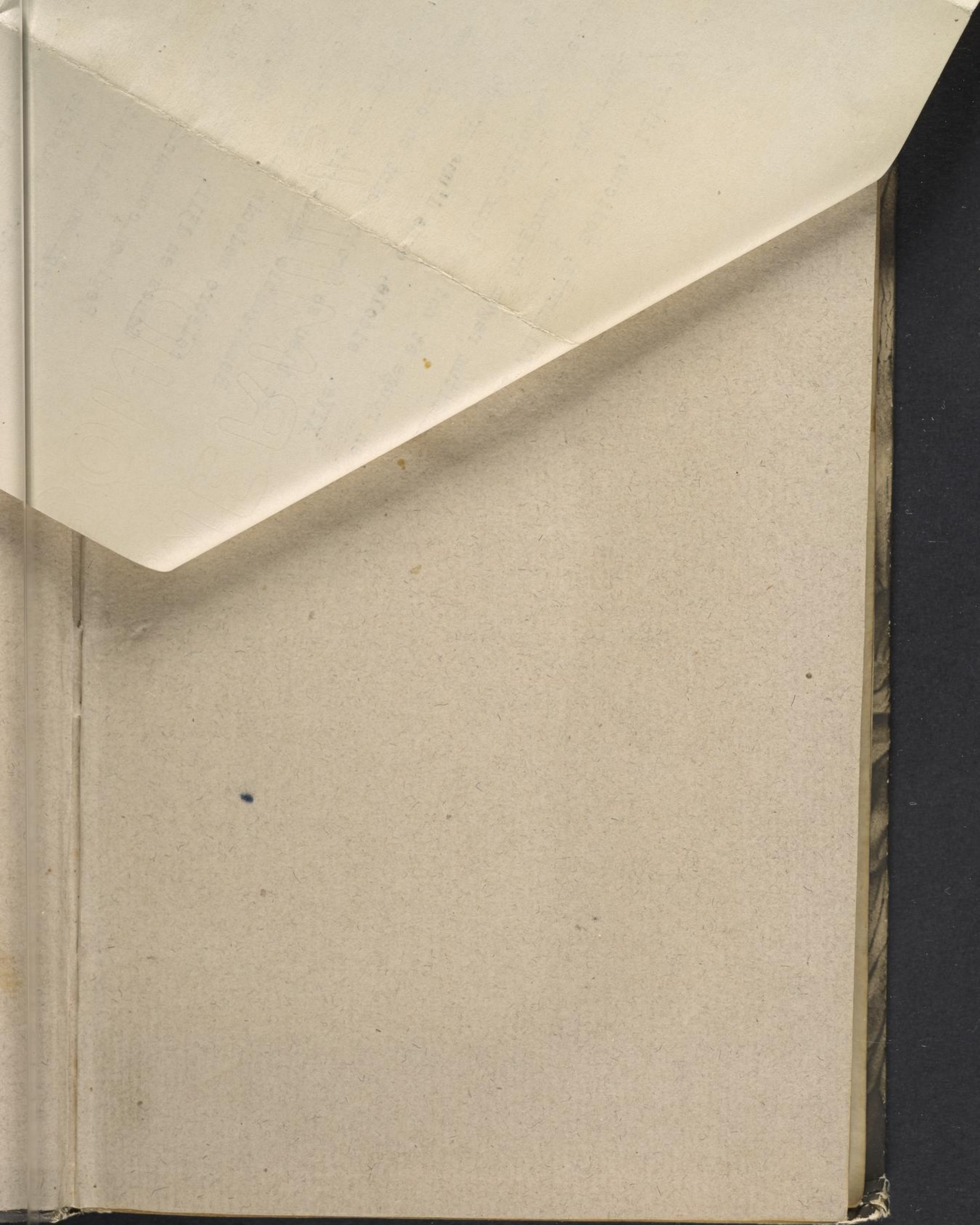
10a
210



*This Volume
purchased by income from
The Horace Magee Memorial Book Fund
Endowed by
Fannie S. Magee James R. Magee and Anna J. Magee
December 15th 1913*

ARNOLDUS de Villanova, medicus, Liber sen regimen de conservatione sanitatis ad inclitum regem Aragonum. Important manuscrit sur velin, écrit soigneusement en rouge et noir a deux colonnes, execute en Italie dans la premiere moitie du XIVe. siecle, orne d'une grande et de beaucoup plus petites initiales en rouge et bleu se prolongeant en bordures laterales. 28 ff. Pet. in-4. Cart. 130 X 185 mm. Remarquable manuscrit sur velin, d'une ecriture belle. Arnold de Villeneuve, celebre medecin du moyen-age, est ne a Lerida vers 1240 et mort sur les cotes de Genes en 1311. Il a compose e. a. "Regimen Sanitatis ad regem Aragonum" un autre Regimen commençant par "Quod regimen sanitatis sit necessarium" et "Commentum super regimen Salernitatem".

Notre manuscrit donne le texte du premier traite, (Hain 1817) en cite une edition du XVe. siecle s. l. n. d. Les oeuvres d'Arnaud ont paru e. a. a Venise en 1514, a Bale en 1585. Dans l'edition Venitienne ne se trouve pas le passage, "Regimen speciale" contenu dans notre manuscrit. Sur l'auteur voy. e. a. Pierre Jos. de Haitze, 1719, P. Menendez, Arnaldo de Vilanova, medico catalon del siglo XIII, 1879. O. Teissier, Les hommes illustres du Var: Arnaud de Villeneuve, medecin alchimiste, 1858, Hist. de France(1881) XXVIII, 26-126, 487-490.





Incipit liber de consua-
tione sanitatis a magistro
Arnaldo de villa nova edi-

Prima pars ult^a

Prima pars ult^a
consideratio
sanitatis co-
servanda pti-
net aeris electioni.

¶ Jam nunc ea que
necessario appor-
tunt humani cor-
pori nichil est quod ipsum
fortius immutet quam aer.
Idcirco per os et nares ad
cor et arterias inspiran-
do pervenit cum qualitatibus
suis. et per omnes arterias
diffundit spiritibus corporis
per quos omnes actiones
uite corporalis perficiuntur.
Idcirco regalis prudentia
ad hanc sanitatis conser-
vationem studere debet.
propter salutem regni quam
nunquam negligit quantum
facultas credit eligere
aerem inhabitandum tam

in partibus regni quam in ma-
gionibus locorum ad quas
inhabitandas tendit.
¶ Jam cum in ea parte reg-
ni elegit diutius habitare
iuxta differentias partium
anni quanto salubrior
seu purior uiget aer.
dupliciter prouidet utili-
tati communi. Primo quod
in consuetudine proprie salu-
tis a qua deriuatur salus
totius multitudinis que ad
eius presentiam confluit
consueuant sanitatem.

¶ Non solum autem corpori est
accommodatus purior aer sed et
mentibus. Nam omnia mentis opera
sine intellectu apphendo siue in
iudicando clarescent et perfectius
excitentur in aere puriori.
Ex qua consideratione re-
gis prudentia non mo-
dicius sollicita est cum pro
publice utilitate ualde
prouideat in purando cla-
ritate cognitionis et idcirco

trie naturalis nō solū
ī re p̄pria s; toti' osiliū.
Vnde manat gubnati
onis influentia totius
regno. Ad qd' bonum
pcurandū q̄ntum ei
possibile fuit ip̄e rex
obligat ex p̄prie maiest
tatis officio. Cū nō tū
naturalib; dūmētis
s; cotidianis ostet ex
pūctis q' aeris īpūri
tas atq; grossicies īge
num elatat. apphen
sionē obtundit. iudici
um obscurat. cogitati
ones infatuat. et obliq̄s
affectōnes adducat. Ea
g' p̄s ad īhibitandū
diut' eligat ubi fuit
ī substantia pur' aer
ī qualitatib; temperat'
ūx diffentiam tēpis.
Nam ī estate q̄rendū ē
pur' aer et ex circūstā
tijs hītatōis declinās
ad moderatam frigiditatem.

tate. et exūso in yeme.
Vbi aut pur' ē aer ver
et autūpn' existunt ī
q̄litateb; temperati. S; q̄
frequent' 9tingit q' ubi ē
pur' aer subitis uētorū
flacib; agitat'. ideo tūc
corp' de facili ledit' altē
tionib; repentinis cum
leuit' ad ei' intiora pe
netret uent'. maxime
si flauit ueluti p cana
lem. Propt' qd' expedit
ī locis uentosis densis
uestib; opiri. S; colias
atq; sanguineis 9git
uestis ex lino ul' se ico.
īnclusa bonilace. et lā
tal' uestis sanguinū m
nō īflāmat. nec estua
re facit. et a uentorū ī
gressu ptes ptegit ar
cūrectas. In mansione
uō que p̄cipue deputa
bitur ad iacend' et dor
miendum cauebitur
ne sic aer conclusus et

Merito igitur Heraclytus dixit Aer ficior: atq; prudentior atq; melior
cuius signū ē ieiunātes atq; iugulātes p̄dentis illis fuit: q' tūc de
potu sūmā rēciunt. īmergitur. n. quodā m̄ motis mētis quā
cogitātiōem īflāmus

Höelber

nō hñs libas expirati
ones. Sic ī aliquib' do
mibz testudinosis q̄
paucā hñt ⁊ pua spi
racula. Vt reumaticas
sicut ī subsolaris q̄z
solū nō ē paumētū.
In talibz ei mansioibz
aer est nimis grossus
⁊ hñdus. ⁊ iacentes
maxime dormientes
ī eis multū aggruat in
capite ⁊ in pectore. fa
cit ei eos obtusos. ⁊ pi
gros ⁊ sopnolētos. Cor
constingit. hñelitū ī
durat. faciendo diffi
cilem. ⁊ uocē āputat
ū. obscurat. p̄ptea si
necitas urgeat ī tali
domo iacē. s̄biliet in
yeme ac depuret aer
cū igne maxie fco de
uitibz siccis. aut roze
marmo ul' bruce. uel
silibz lignis nō fumā
tibz s̄ faciētibz flāmā

claram. Estate uō cū
ta spiracula teneant
apta. neqz solū uriget.
Et in ea pte iaceatur
p qm liberi ingredi po
test aer. Et si sterni de
buerit uirentibz plan
tis: caueat ne sint aq̄
se. ut uicus grossus. ⁊
bossa. ⁊ moll' h̄ba. Sed
nurtū ul' salice ac fili
bz. ⁊ tal' dom' potit in
yeme cū ligno aloesa
aut thure subsumiga
ri. Aut ligno uimperi
ul' cypsi. Estate uō cū
sandalō aut folijs mur
ti siccis. aut uirgis ei'
ul' rosis siccis. quib' ā
si copia suppetat. so
lū sternetur. aut sac
celli repleant' dea pul
uinar lecti. Cū autē
frigoza cogēt uti bñ
ficio ignis. cauend' ē
ne nimis appximet
aut diu sedeat ad

ipm. et maxime sumpto
cibo et multo opposito. nam
rara corpori depauperat
spiritum. et eorum impedit diges-
tionem. et eleuat visum.
et acuit sanguinem. et cau-
sat uriginem. Et dorso
ad ignem quousque ei beneficia
um moderate sumat.
Si uero fuit coram oculis pro
oculos debet aliquid inter-
poni. *Sequitur de exercicio.*

Post considerationem
aeris id est oxidatio
sequitur exercitium quoniam natura
libet debet refectum prece-
dere propter duo. Quorum u-
num est quod calorem exacerbat
naturalem propter quem est cibi
digestio celebranda. unde
expedit ut cibum qui sumi-
tur cum inueiat exaceratum
et non sopitum. Aliud est quod
superfluitas corporis re-
soluit et per expulsiorem.
quibus in corpore manentibus
natura membrorum nequit

suas perficere actus. et ei
calorem naturalem ob-
tundit. et meatus impediunt
per quos debet alimentum
transire. Unde natura cor-
poris impedita manet do-
nec superfluitates cibi
petiti fuerint exclusae per
fretum. Quamuis autem grosse
superfluitates ut intesti-
nales et uesicales ab
aliquibus corporibus egrediantur
absque exercitio: tamen subtiles
que per poros cutis habent
expelli. et quoniam plurimum in
lactis membrorum aggratantur
et in cutem et carnem.
raro in per exercitium exclu-
duntur a corpore sano. tamen quod
raro sudat. tamen quod raris-
simum est quod aliquis ita pre-
ueniat sine cibis: quod ca-
lor naturalis possit mem-
brorum superfluitates propter
paucitatem consumere. uel
quod ita sit fortis quod pos-
sit quantalibet superflui-

tates ualere. Congit
igitur an cibum excitari. si
comedentibus parum suffi-
cit exercitium modicum. his
autem qui copiose reficiunt
manus est notum. et
equis. Jam his qui pa-
rum excitantur sufficit mo-
dica leuisque refectio.
Aliis uero qui multo et forti
exercitio corporali utuntur
copiosa debet et grossa re-
fectio. his ergo attentis
et prandio et cene pre-
mittat exercitium mode-
ratum et uniforme. exo-
deratum quod est ex quo
alacrior quis efficitur et
uibrata et leuiora. Nam si
dolumit aut inde fati-
gata permanserit. pro-
cul dubio fuit imode-
ratum. et id cum fatigatio in-
choat cessandum est ab eo-
dem. Uniforme uero dicitur
quoniam inferiora et superiora pro-
portionaliter excitantur.

siue pedicando siue eq-
tando uel aliter exercitium per-
agat. Vnde qui pedicando
excitat debet aliquando idi-
uari ad colligendum aliquid
placatum uel opandum. Equi-
tans uero siue ascendendo
et descendendo siue mo-
uendo equum non solum
pedum columnas sed dor-
sum moueat. et manus et
brachia. maxime si uena-
tionem debeat operari. Illa
enim in ipso spectus motus
ad exercitium eligi debet
per quam semper illa per-
maneat regalis matu-
ritas et honestas. Quia
propter ludus pile uel au-
reole quod querit puellae
aut lacte coetaneis
nullo modo regi oget.
quoniam ipsa persona ostenti-
bilem reddit et istud et
publice utilitati nimis
damnum derogat. *De balneo.*
Post considerationem

exatū - osidatō balnei
sequit̃. idō q̃ defectū
supplet ip̃ius. Nam i
regimine sanitatis illi
solū balneant̃ in q̃bz
p̃ omissionē exatū et
copiosam refectionem
multitudo sup̃fluitatū
aggat̃ in lactis et m̃t̃
cutaneis regiōibz aut
quibz p̃ multitudie sudo
ris ī exatio ul̃ alia cā:
lotio corp̃is ē n̄cia. nō
balneū stup̃le op̃etit p̃
mis ad p̃uccand̃ sudo
rē. alys nō balneū aq̃
ad balneandū. s; ī p̃p̃o
to neutriū balneū locū
h̄t. Nam corp̃i tēp̃ato
ul̃ sanguine habūdā
ti si modate ciber̃ et exa
tet̃ n̄ agitur sudare n̄
n̄cium est abluī p̃ su
doris uestigia. Et si p̃
et̃ exatū sudoris p̃uo
catū alii sequitur ne
cessitas abluendi. cauē

dū est ne corp̃ ingat̃ ī
aq̃m notabilē calidā.
s; sic tepida uelud illa
que solis fūoribz estate
calescit. et rose unico f̃
uore bullite p̃hiant̃ ī
balneo. Colūpne tū p̃
dū ad osuatōm s̄nce
ritatis uisus et audit̃
atq; mēore sepe lauet̃
atq; fontent̃ cū aq̃ mo
derate caliditatis. et tal̃
lotio fiat ī sero cā itron
tū lecti diebz illis quibz
nō cenare continget. m̄

Lotio uō capitis non tar
det̃ ult̃. xx. dies. nec ī
ebdomada pl̃ q̃ semel
fiat. et nūq̃ stomacho re
pleto / s; ante p̃ndiū ul̃
longe post ip̃m. et ante
cenam si p̃ponat̃ cenare.

Post de refectione.
osidatōm balnei se
quit̃ osidatō refectionis
duplici rōne. Quaz p̃
ē qm̄ exatū corp̃ iamit.

4
et manito corpi debet
refectio. **S**ed a uo est.
qm excitu maniendo
puocat appetitu cibi qui
noiat fames. qm ali
ud e q pco nature ad i
dicand naitate cibatois.
De corpe namq sano t
e ctum q indiget cibo
qu manifeste famelgat.
et id spulit hincibz tepe
ratu corpi et sanguine
habundantibz pre alijs
expedit no sume cibum
donec esuriant. **N**atu
ra ei mbror no ample
tit qd no appetit. sz res
puit ipm. et io abz qui
sumit abs appetitu na
ture uelut grauis sar
cina fert a stomacho et
alijs mbris. **I**pea mag
corrupte i eis q qutur
i ea. **N**am cu respuat
ipm. ul no conat uel
tepide i sbam sua cou
tere. **Q**uamobrem pa

tet ex hys q sanis cor
pibz i qualibz pte am
nlla scdm natura debe
t alia hora congrua alu
tiois. nisi qm natura
comedere appetit. **E**t hoc
testat q uulgaris obser
uantia tempestiue tena
di no ht i sanis existe
tiam rois. sz lex leui co
ceptu manauit ipato
z et obfuit indiscreta
osuetudie pplari. **S**um
mus est ergo abz appe
tente natura. nec diu
et post esuriem debz sup
tio tardari. n qz scē oſti
tutes ecclesie ul honesta
occupatio aut religiosa
deuotio qm qz suggerunt
ipam esuriem tolerare.
Debz et talit mſurari.
ne stomachi tensione
gnet. sic ei nocet abz
supr an tpe ptem. sic
et nocet si sumat imo
derate. **A**d qd uitand

expedit ut duo intēt.
Primū est ipsa masti-
catō. p qm magna na-
ture fit inuirta/ cū nō
reddat ei qd expma in-
stitutōne sibi debet. Ad
hoc ei dentes a natura st-
ordiat/ ut pfcē cōm-
munt cibz anqz tūmūt
cat ad locū digestionis.
Cū g^o cibz nō ē liquid^o
aut p artificū gminut^o
ualde naturā sui corpis
defraudat qui suis den-
tibz pfcē nō gterit. Nā
aptitudo gterendi nec sto-
macho nec cetis mbs
intioribz est concessa. q
p nō ē ut ledant a
cibo cū neqant supple
defectū gtritis. ledūt
aut ex cibo impfecte
masticato dupli. p/ qz
pl^o inde sumit ex qua-
dā deglutendi uoraci-
tate. Scd/ qm degluti-
tus impfcē digit. 7 p

sequens corp^o ad ml-
tas ipat passionēs. Et
iō uoraces freqnt^o eg^o
tant. 7 nūqz ad natura-
lē pueniunt senecturē.
Scdm aut qd meture
fectōis imoderate debz
uitari/ ē uarietas fectu-
loz i una msa. 7 maxie
q fiunt delicta. Sic ei
lassat 7 deficiat appetit^o
i hūptione unū/ ubi qm
diufoz. qm blandimē-
ta sapoz puccant eū ad
pl^o sumidū/ q stomach^o
possit digere. **P**ret hoc
ē qm distormitas fctō-
rū ē tanta q unū est
facil^o reliquū uō diffi-
cil^o digestionis: nō ē est
ut debita nutritio mē-
broz ipediat. qz cū pri^o
digatur unū qm aliud
7 gmisceant^o adinuicē.
aut digesto illat^o in
digestū/ aut si usqz ad
pfcām digestionē alt^o

remanserit: corrūpet.
Velut si carnes pullo
et uaccine simul co
quuntur. Accidit autem quod quā
fertula uaria sit nūo:
duobus modis impeditur per
fectio digestiois. Primo quia
comedens ad frequentem
potandum inducitur. frequens
autem potus digestionem im
pedit. Quodammodo frequenter
superveniens aquam olle im
pedit et furorem. Secundo
quia inter primum fertulum et
secundum magnus est inter
uallus. propter quod inchoata
digestio primum a crudita
te superveniens impedi
tur. Que omnia notan
tibus vitantur per sumptio
nem unius fertuli tantum aut
duorum ad plus. dum tamen
inter ea non cadat notabi
le intervallus. et quod non sit
ualde difformia quantitas
ad abilitatem digestiois.
et ideo qui paucas uescitur:

ad extremam et multam
perueniunt senectutem.
Qui uero studet ad multa
tudinem ciborum incarcerationi
dam / uel ante senectutem
extinguunt. / uel eorum
senectus interpestiva
erit et ualde immunda. si
cut in habitatoribus septem
trionis frequenter occur
rit. Non solum autem hora
refectiois et quantitas sed et
qualitas ciborum debet atten
di. sic. scilicet. ut illi sumantur
quod corpori congruit secundum na
ture exigentiam ipsius tem
poris. et quod non congruunt
eruantur. Unde quod naturali
dispositio est ad patiendum
fluentes emorroydas
et pulsantes / vitare de
bet acuta et calida. et im
munda dulcia. et quaecumque
constipant. de quibus ista di
citur in speciali. *de potu.*
Nunc autem quoniam
de regimine potus

in gñali tractare. Cura
qđ breuē natura sanis
corpibz plet reglam. s.
ut potet qñ ipā requit
hoc ē qñ uerā sitim ali
quis patiat. Tūc ei est
uera sitis / qñ i ore stōi
pripit estuato. qñ nūq̃
i sanis corpibz nisi cibo
sipto ottingit. Vñ cū tal
sitis ē manifesta: sumē
dus ē pot⁹ et sobrie q̃lis
nature corpis et tēpi de
bet. Est et ei in pposito
cauend⁹ ne sit uinū acu
tū ul' igneum ac gñū
et dulce. s; albū iestate
ul' roseū. In yeme sub
rubeū et i suba sp clarū
atq; stūtile. cui⁹ sap⁹ est
simplex et amicabil. et
odor suauis. et ex talibz
eligant⁹ sp debliora que
min⁹ tolerare possūt aq̃
mixturam. Corpibz ei
tēpatis et sanguineis
atq; colias utili⁹ ē bile

uinū debile et naturali
cū modico aq̃ / q̃ uinosū
fractū cū multa aq̃. Sic g̃
i pposito patet q̃ expedit
uitare quecūq; uina cō
ficiūt gipso ul' calce. ul'
q̃ osuant⁹ i uasis pice li
mitis. Et ead⁹ rōne uitā
dum ē nectar n̄ osiceret
sen formam inferius
sc̃ptam. **P**atet et ex
p̃tās q̃ uinū nouū p
fē clarificatū ē i pposito
ueti semp utili⁹. In sita
uō mōda in q̃ nō estuat
orificiū stōi s; gutt⁹ aref
cit ul' os aut palatū p̃
pulūem aut motū. aut
aeris calozē et siccitatē.
nō expedit bile. s; suffic̃
gangarizādo uinū bñ
limphatū aut aq̃ ptes
p̃tās humefacere ul'
emūdare. ul' si magis
placēt: succosos fruct⁹
masticare et abicē ul' mo
dicū succi deglutire p̃

gutturis ariditate erit
expediens. *De somno et*

Post refectio qete.

Post refectio qete. ne naturali ordi-
ne qescere queit atq; dor-
mire. Cib; ei adhuc re-
cipit ut digat. et digest
i mibzoz subam qutit.
Digestio uo abi et maxi-
me isto ubi recipit aq;
totalitate sue difformi-
tatis ad mibza nequit
opleri nisi calor naturalis
p que digestio celebra-
tur. qtu possibile e coad-
unet cca loci digois.
Quapp modate refec-
tis no queit supito ci-
bo deambulare ul labo-
rare. ul i uigilare. oxi-
me si corp' eoz calo-
re no habundant na-
turali. qm i motu et
labore distrahnt calor
ad mibza q motu exer-
cet. Sili i uigilantib;
dito q no moueant

colupnas pedu et manu-
um. nichilomin' ad
organa sensuu ut au-
ditus et uisus. et ad ipm
debrz mediu ubi medi-
tatois opatio exet. ca-
lor natural distrahnt.
qm si ipso nlla uite o-
pa possut i corp' pfi-
que oia recte cnsidera-
tes phi. dixerut ccor-
dit q potior hora maio-
ris refectiois ad silitate
ofuandam. est uespa-
na. ptea qz nox refec-
tionis succedit. Exqua
tria bona pueniut ne-
cessaria digestionis pfi-
ciende. Prmu e frigi-
ditas aeris. Et ei in
aere frigido fortior est
digestio q i calido. qz p
frigiditate aeris coad-
unat calor naturalis
i cubano corpis. et p calo-
re ipi aeris disgregat
usus extiora. ppter quod

hōies ut plinū come
dūt ampli' in frigidis
hūitatioib; et i yeme. **S**e
cūdu est tranquillitas mē
tis et corporis. qm de nocte
cessant meditatioēs et
occupatioēs diurne. **T**
cū ē sōpn' qet'. nam sū
noctis silentio nec stre
pitu ul' clamorib; int'
rūpit'. nec occupatioib;
īpedit'. nec luce feriēte
oclos bīnat'. **E**rgo qui
modate reficit' alv' sede
at et quiescat tā mēte
q' corp'e. sedendo q' au
diat nō amara ne sub
tilia; s; placida q' fiunt
facil' intellctus. ut sunt
regum et scōz hystorie
ul' musice melodie. Cū
aut sōpn' aduenit. p'mū
dormiat. s; de die maxie
ī estate dormiat' illo
frigidiori et obscuriori
et mag' thiquillo. dū tū
nō sit reumatic'. pedes

q' discalcent' et coopiat'
nam dormire pedib; cal
ciatis et tibijs maxie in
estate. fumos reflectit.
et corp' estuare facit et īq
etari. p' qd' īpedit' diges
tio. Visus obscurat'. et
mens hebetat'. **C**oopien
di uō sūt ne nimium ī
frigident'. **E**t sū caput
ī sōpno plus q' in uigi
lijs ē cooplend'. **N**ā cū
calor natural' in eo co
adimet' etā mediā cor
pis regionē. extrema
remanēt modico calore
munita. et iō tūc facili'
possūt a frigore ledi. ma
xie si aer frigidus q' p
canalē ppulsus a uētis.
percutiat mēbra. **P**ropt' ea
cauend' ē ne ī directo ca
pitis fenestra ul' spira
cula sint apta. **Q**ui u'
sani sūt corp'e. delent
ī pō sōpno sup' latus
dextrum dormire ut

epair qd' circa cor plus
 habundat naturali ca-
 lore / sibiaceat stomacho
 tanq' ignis spiritus
 leteti. Cū aut' fuit p'm
 sopn' explet' / nō est ne-
 cessariū hīs q' tēpore
 reficiūt' ampli' dormi-
 re. Et si q'q' pl' debito
 sumiet' aut aliqd qd' g'
 ue eet ad digendum.
 tūc dormiens nō excita-
 ret' a sopno p' pfectōz
 digestionis / s' p' stimu-
 lū supfluitatis aggra-
 te i mēbris / sic urine
 i uelica / ul' fumoz i
 lactis / aut secretus i
 pectore ul' filū quibz
 expulsis urinando ul'
 tuiliendo / ul' mēbra deci-
 dendo: adhuc expediēs
 erit ad sopnū redire. qd'
 ppendet' ex pondositate
 capitis / et grauedie pal-
 pebray. / et tūc ne fumis
 cōclusis epair supcalescat.

queit iace sup lac' si-
 nistru. Nam alio fere
 digesto: multo minor ca-
 lor sufficit ad digestio-
 nē / q' crudo. Supin' aut'
 nūq' rebz san' dormire
 ne supfluitates q' flu-
 unt ad pulatū / et nares
 refluant ad cēbrū / et s'
 migant memoriā. s'
 excitat' pōt spandidari
 supin' / et psonam extē-
 dere ad mēbrorū eq'tōm.
 et maxime uinctuay
 spinaliū. Samis fili' ha-
 bentibz stomachū calid'
 ul' tēpatū nō expedit
 sup uentrē dormire p'
 ciuas q'torsionē / et sto-
 q'p'sionē. Illis uō qb'
 p' sto' frigiditatem ē
 nēcū. p'cipit' ut supra
 mollissima puluina
 uētre collocent. / et
 igenient / qūto min'
 poterūt collū torq're. li-
 cet meli' eet uentri

ceruicam molliissimam et ca-
lidam applicare ac brachi-
is amplecti. vel cum lata
fascia limbo superfirmare.
ut in sompno adherereat.

Si autem hijs qui modeste
reficiunt non expedit super
tecto alio deambulare. sed
et imoderate refectionis ex-
pediens est prius quam dor-
miant deambulare su-
amque atque diu quosque de-
pressum fuisse pondus orifi-
cij sibi. Et cum omnis refec-
tus debeat in sompno te-
nere caput et pectus ce-
teris partibus altiora. ma-
gis tamen hoc expedit imo-
derate repletis. ne re-
gurgitante alio gurgiet
orificium sibi. et per consequens
caput et membra spiritalia.

Sompno itaque completo.
studendum est diligenter cor-
pus emundari a superflui-
tatibus multiplicatis. in quo
corpus sibiuenit non solum

per secessum aut urinandum
sed et per alia partes. ut sus-
ficiendo et sciando. et na-
res mungendo. caput
perfricando. et faciem ac
manus cum aqua tepida sepe
lauando. *De coitu.*

Coitus est qui ad na-
ture commodum ordina-
tur. exerceri debet exple-
to sompno et corpore tempe-
rato. Hijs autem quorum
vincture sunt debiles. et
quos emorroydes sepe
uexant siue fluentes
sunt siue surde. cauendum
est diligenter ne fame-
lia creant. vel immedia-
te post repletionem. et
maxime si stimulum uolun-
tarius excitaret ad hoc
studiose natura. Semper
ei expectandum est ut ipsa
sponte requiescat et ex debi-
tis initialibus. ut natura
possit effundere absque dis-
solutione corporis et tormen-

to. Violent' ei coy't' est
h'ibz cū t'ore uitandus.
qm̄ om̄s uires corp'is
amputat. ⁊ i' extremā
p'cipitat senectutē. *q'li'*

*accidentia aīe corpus
efficacit' mutant seu*

supradis altent.

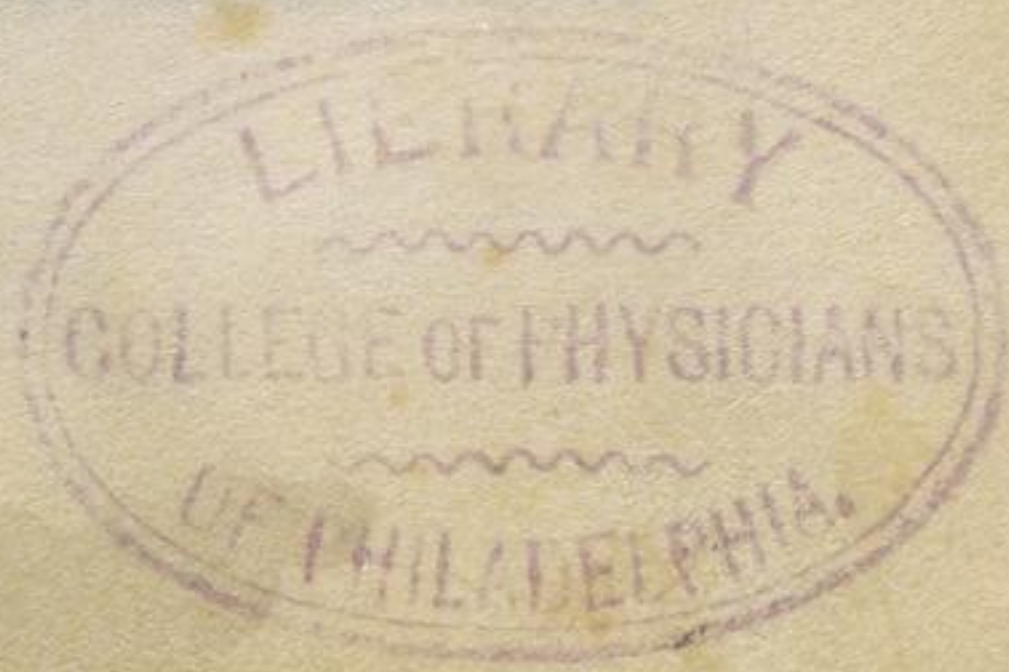
Sigit' p' ordiem ob
seruatis, scire uenit
i' sup' q' aīe accidentia
corp' efficacit' mutant
seu altant. ⁊ i' opibz m̄
tis faciūt m̄amifestam
opp'essionem. ⁊ idō q' noci
ua sūt. debent studiose
uitari. ⁊ sp'ali' m̄a ⁊ t'eti
cia. qm̄ uia sup'calefac
oīa m̄bra. ⁊ p' feruorē
cordis om̄s act' iōnis
⁊ fundit. ⁊ idō cauende sūt
ei' occasiones. n̄ qm̄tū
ex p'cepto uīs adu'sus
illiata exatāt. Tristitia
uō corp' m̄frigidat ⁊ de
siccāt. p'p'ea maciem ⁊
extenuatōm. ⁊ q' coz' cō

st'ngit ⁊ sp'ē obtenebrat.
⁊ i'grossat. Ingenuū bele
tat. app'ensionē i'pedit.
Iudiciū obscurat ⁊ ob
tundit memoriā. ⁊ idō
uitanda sūt ei' obiecta.

n̄ qm̄tū idō p'suadet ad de
testatōm uicior' ⁊ m̄tis
pulcritudinem reformā
dam. Qui uō m̄tis cu
ris ⁊ sollicitudinibz dist'
hūt. ⁊ crebro pungūt
gaudio. sepe uacare de
bent honestis solaciis.

ut anim' refloreat et
sp'ē recreent. *de nutren
tibz ⁊ remedijs q' lap
sus. Et p'mo de cibo.*

Post g'nalia ouert
sp'ali' loqui de nu
trientibz ⁊ remedijs q'
lapius. ⁊ int' nutentia
p'o de cibo. s'o de potibus.
⁊ q' alior' quidam su
mūt i' alimētū. quidaz
uō i' sapore ⁊ odinētū.
idō p'us erit sermo de



Alimentis. quorum summum
quam ex terra nascentibus
quedam uero ex animalibus. Et
licet animalia dignitate
potiora sint plantis. tamen quia
materia sunt animalium eo quod
alia nutriuntur ex eis. idcirco
terra nascentia potiora sunt
animalibus per naturam et
rationem nutritoris. Et terra
uero nascentibus assumuntur
in alimentum quinquaginta per
diem. Scilicet per gramina
ut frumentum et ordeum et
siligo. et milium. et auena
et panicum et riza. Item de
legumina. Tertio fructus.
Quinto folia. scilicet oleum et her-
barum. Sexto radices ut
sunt porri et cepe. et cicuti-
da que sub terra suscipiunt
incrementum. Frumentum
autem coctum frequenter non
debet. quoniam lumbricos ge-
nerat et opilatores mul-
tiplicat. et disponit ad
calculum in renibus et uesi-

ca. et sili. pulces de fari-
na frumenti. et quicquid
fit de pasta fixa uel eli-
xa. Et idem est iudicium
de tri quo uulgariter dicitur
altaria. et de amido. licet
sit leuius cetis. Tempe-
rato tamen corpori non expe-
dit illis uti. Et si forte
in diebus ieiuniorum ex eis
placuerit interdum su-
mie. odiantur cum multo
lacte amigdalorum. et pro-
fortiter coquantur. Simi-
la uero minus predestinata est
nocua. et adhuc minus
colatura furfuris. quam si
propter cum multa coquatur
aque deinde cum lacte a-
migdalorum. erit in diebus
ieiuniorum temperatis at-
que colicis cibis leuissimum
et non utile. Utile tamen erit
fertulum factum ex ortheo
inundato pus cocto uel
que ad rupturam. deinde
loto cum aqua frigida.

postmodum.

postmodum pistato et cor-
to cum multo lacte amig-
dalaz usque ad medio-
cre densitate. Talis ei-
cibus est ualde quiescens
patientibus emorroidas
pulsantes. Et si modo
fieri debet ferulum ex
auena mundata si placu-
erit magis licet sit minus
uale quam pater. Ferulum
autem ex rizi si fiat cum mul-
to lacte amigdalaz spiritus
est uale corporibus tepidis.
ad uitandum tamen uetus
constipationem nullum debet
sumi. In pateris et omnibus
est cauendum ne uetusta-
te corrupta sint uel ap-
proximent corruptioni.
et ideo farina et fursina et
simila et tria quibus sex
mensibus sunt resuata:
uitari debet a corporibus
tepidis atque colicis. Et
amidu si plus quam .xj.
menses huerit. et rizi si

9
~~menses huerit. et rizi si~~
plus quam .xviij. mensibus fu-
erit ex cortice resuatum
et maxime in regionibus cali-
dis. **T**enalius uero te-
nendum est quod si pater omnia sunt
furiosi odoris percipiantur
esse uel acuti saporis aut
terrei spiritus sunt euitanda.

Panis **De pane.**
Panis spiritus debet esse me-
dicatus fermentatus et par-
tialis. et nequaquam farina
bibit. Et ad uitandum
constipationem potest ut
sextam uel septimam partem
fursinis continet. Cauendum
tamen est ne calidum sumatur ac
indurat. Si uero necessitas
urgere aliquem uesci biscor-
to sumatur a principio remol-
litum in pingui brodio si-
ue sunt pinguedo car-
nium siue dulcis olei oli-
uarum aut amigdalaz.
Et in diebus carniui frustra
lardi lachonis cum eo

sumant. ul' aliq' uentre
humectantia seu mol
lificantia de quibz infra
dicetur. *de leguminibz.*

Legumina nuq' co
gruunt corpibz tepe
ratis q' diu manent i
sanitate. p'p'ea queit
in p'posito ut eoz suba
uitet. 7 maxie siccoz.
sz si de recentibz aliqui
placuit sume gra no
uitas: expedit ut co
q'nt cu zinzibe 7 croco.
7 in fine condiant cu
lacte amigdalaz n' cu
piguibz carmbz coq'nt.
q' tunc no oportet adde
lac amigdalaz. Et int'
cetera legumina min' no
cua sunt sanis corpibz
pisa rotunda 7 cicera et
fabe. Et istoz 7 trium
min' nocua st' pisa ro
tunda 7 alba. *Genali'*
aut q'cuq' legumina
siccata sunt carmbz p'p'ant

debet cepe rotundu albu
7 omniu frigi cu ml'
to 7 dulci oleo. 7 eis ad
uigi. 7 ultio lac amig
dalaz. 7 hoc est maxie
necessariu si fabu dele
at comedi. p'p'ue si fi
at ex falo fracto. *U*le
gumina uo q' cu lacte
alium p'p'ant oio sunt
i p'posito uitanda. sz in
quadragesima q' diu
turnus e' usus opilan
tiu ciboz seu alimetoz
ut pisciu 7 polentarū.
utile e' ad q'suatuem
santatis in p'n' refecti
onis int' diu sume p'p'ue
tam acerz aut pisorū.
Et h' est illa aq' qua sa
pietes comedunt. s. ut
pisa ul' cicera i aqua d'ci
remolliant p' nocte. 7 i
eadē sequenti die bullia
t' duobz aut tribz fer
uoribz. 7 tunc colent. et
colatura resuet. 7 appi

Purota (cepe ul' pisorz)

quinte hora refectionis ad
dat ei parz uini albi. et
modicu de puluie spice
nardi. et croco. et sale in
moderata quantitate. dei
de unico feruore bulli
ant. et appinet in pñ re
fectionis. ul' ad potandu.
vl' si magis placuerit.
fiant offe i ea. tale na
qz brodiu apit et mun
dificat uenas capillares
epatis. et uias urinales.
et io pfuat a calculo et
arenis. papue si pisa ul'
cica remolliant et coqnt
i aq pda cu petrosilino.
Vulgares aut nimis de
apiut in eo q credunt
hunc utilitate ee i bro
dio cicex remolliroz i
lexuuo. na tota sba sub
til et apitua p pma re
mollitione sepatur ex
inde. *de usu fructuum.*

Usus fructuu tere
trato corpi no co

gruit iua cibi. sz potius
medicue. videlz ad pre
seruand ipm ab aliquo
accidete noctuo. qd ex co
curretibz pot cerni. et io
moderate et ordiate que
rit ut eis utat. osida
ta sz utilitate qspenit
aquiri p supcom ipoz.
Ho ei ad uoluptatem
simidi fuit. sz ad eunde
tem nocitate et utilita
te. na uti fructibz ad
uoluptate. osuacione
impedit salutis. **E**st
igit aduicend q corpa
que fructibz no utut
p alimto. debent i qlibz
anni pte osiderare qha
possut accideta ex eis
pueire nocua. uel ex
qualitatibz aeris. uel
ex nutrientibz illi tepis.
et scdm hoc fructibz uti
mag congruit ad ob
uiand accitibz illis et
meliori m. **Q**ui igit

in estate sanguis fuore
aeris inflammat et in au-
tumno siccitate acuit.
tunc expedit ad tepand
sanguinem uti frigidis
et humidis fructibus. **Silic**
quoniam estivo feruore in
corpiis rariificant et faci-
lius ab eisdem exalant
calor naturalis et spiritus. et ideo
tunc expedit uti fructibus
tepe constringentibus po-
tius quales sunt stipitici.
Silic tunc operatur usus a-
cetorum ad frangendum
coleorum acumen. Siccitas
et tepis que sepe uentre
constipat requirit frequenter
estate et autumno usum
iporum. **Silic** quod profunt ad
sompnum puerand ubi
a siccitate tepis impeditur.
ul ad sitim opescenda.
ul ad estuationem cordis
et epatis et orificii stomi-
mitiganda. Quibus omnibus
diligenter osidatis faci-

le quisque potit estate et
autumno usum fructuum
moderate sume ad regi-
men sanitatis. **Quoniam**
uero ad sanitatis osuatio-
nem intendit delet nota-
biliter ita fructus hanc genera-
lem regulam obseruare.
scilicet quod nunquam utatur fructi-
bus tam actis quam crudis
donec in arboribus fuerint con-
secuti perfectam maturita-
tem. si possunt in arboribus
maturari. **Exceptis** quod
bus utendum non est postquam
ex perfecta maturatione migra-
uerint. quoniam si cibum arde-
ant et sanguinem inficiunt
ac putredinem operantur et
bulones et carbunculos
et antraces multiplicat.
Et ideo in regionibus calidis
et humidis annis quod calum
fructuum ut cerasorum et
mororum copiosus est usus.
erythrima regnat nisi
per fluxum uentris impedi-

11
ar. **S**ecunda uero regula est quod
abstinendum est a fructibus
quicunque multiplicanti in
eis uimes aut interitus
talescunt. quod in uulgaribus
cathalanorum dicitur ente
char. Et cognoscatur per hoc
quod fructus interitus non est
naturaliter coloratus. nec
habet naturalem medullam.
Tales ei fructus generant
occlusas febres. non forte
te supfluitas eorum per
fluxum uentris aut forte
laborem et copiosos su
dores a corpore resoluunt.
Tercia uero regula precep
tione fructus diuisi sumantur
similiter quicunque sunt in
naturis uel effectibus per
pinquum. **V**bi gra. Si de
buerint perna summi ad ue
tre mollificandum. non ex
pediret similiter cum eis cera
sa summe. sed sufficit ut
habet illa sumantur in primo
refectois. **S**ilicet quod tempore

quo fit et uine repuit
non expedit ut similiter su
mantur. licet utique possint
ad uentre mollificandum.
sed sufficit alterum. et maxime
ficus. **Q**uibus ad hoc ut
mollificentur efficaciter.
debet brodium superbibere
uel alius liquor. sed ha
bentibus epuratum et stomachum ca
lidum et acutis colerias
quales sunt hystericos
affricae et libie tutum est
aquam frigidam superbibere.
Ceteris autem uinum bene lim
phatum. Si uero debuerint
uine summi per uentris
solutionem. cauendum erit
ne sumantur inuisa sed lo
ge ante. **M**axime si fuerint
recentes. quoniam non solum ge
nerant uentositatem
sed et faciunt ebullitionem.
et ideo subuertunt cibum. et per
turbant digestionem.
et uinis superptis: nullo
modo uinum superbibatur. sed

brodium tñ ul' aqua
frigida. Si tñ i msa de
bunt uue sumi que
nt ut mltis diebz p't
collectōm fūnt resua
te. ul' q' cū aq' feruenti
supfundant' p'o. 7 l'ado
cū frigida. Itē q' de p'si
opatis ficubz 7 uuis de
bet itelligi. **P**fica ei itē
dū sumuntur in p'ncip
prandij aduentris so
lutōm ab hys maxie
quoz epar calidū est
7 l'icū. Sz nō expedit ut
tūc ficus sumant' 7 ma
xime duratua q' maio
ri habūdant aquosita
te. **E**q' uō i hys quoz
uisca s't frigida 7 hūida.
q' plus eis mollaria o
petūt. Et si p'dea nāta
te cogant' aliquā dura
tua sume. p'z' remol
liant' in puro uino. 7
maxie si fūnt ipa die
collecta. **T**am que p't

collectōm soli biduo ul'
triduo exponūt' sapi
di' 7 salubri' tūc sumū
t'. Si tñ hūtes uiscā ca
lida debent sume fic'
i notabili q'ntitate tē
expediret eis p'mittere
pfica ul' amplica ficub'
ul' poma bñ matura 7
admatica cruda iesta
te 7 cocta i yeme. ul' sal
tem eligant ficus mu
zas. s. quaz sapor p'tici
pat manifestam acie
dinē p'naturā. **t**ales
namq' sūt fic' quaz
rubea ē medulla. 7 sa
por muzus. 7 tales cō
petūt maxie iuueibz
7 quoz oplexio calida
ē ul' tēpata. **P**redicta
regla fili' locū h't i fruc
tibz qui sumūt' ad mi
tigand' fūorē sāguis.
ut s't cucumēs 7 me
lones. ul' ad frāgend'
acum cole ut s't acetosi

fructus. Nam cucumeres
et melones vel citrulos
similes non queunt sumere.
et si in uisa sumantur par
debet ex eis sumi. et ex
cucumribus et anabum.
In uenibus dico et huiusmodi
uiscera calida. **V**erum propter
estiuus furores non inco
grue sumuntur ab eis in
fine cene. **V**t in dyasag
mate et superioribus me
bris estuantibus propter prece
dentem diem furore et aridi
tatem efficaciter mitigari
possunt. **M**axime cum sopor
debeat subsequi. **E**t ex
hoc patet id propter quod et
piscia et malaginata ol
ia plerumque offeruntur sumpta in
fine cene cum modamine
ne quod in prope. id est si fructus
aquosi nam ariditatem
et estuationem superiorum parti
um efficaciter mitigant.
et suauiter soporem parant.
In his et quod acutus et ar

dis uescantur in cenantibus as
saturis obtundunt fu
morum acumen. **S**i tamen longe
ante cenam sumantur medul
la cucumris aut melonis
ad mitigandum sanguis
furore: utili est. **I**n fine
uero cene sumantur piscia
vel mala genata. uel po
ma electa cruda vel as
sa et infrigidata. cum modi
co panis. **A**cetosi quoque
fructus qui sumuntur ad
colam obtundendam et
excitandum appetitum uel
longe ante prandium de
bent sumi ut mala ge
nata. vel in prope tamen sicut
cerasa aut mora improprie
matura. siue tamen in prope
siue longe ante sumantur.
nichil superbiendum est ni
si forsitan iterum in his
quod longe ante sumuntur.
quod eorum acetositas offe
dit guttur et orificium
stomachi vel spiritalia membra.

tūc ei expedit parz bro-
di ul' iumi bñ liphati.
aut zuccara purā ime-
diare possūt sumē. Et
iō tales si sūpsint ac-
tositate malignati aut
cūnguli ul' limois de-
lent cū zuccara sumere.
Predā sūr regula tenet
in fructibz qui opmūt
ul' ostingūt. qz multi nō
debent sumi. iō sūps
ceratis. nō debent puri
sumi. i sūptis puris ē
abstinendū a coctanis.
i sūptis coctanis respu-
enda sūt sorba i mespi-
la. i enūso. **E**t circa
fruct' cōpnites multa
occurrit diūsitās. Nā
quidā opmūt sola g's-
sice atqz gūitate sube-
sicut auellane crude.
Quedā uō opmūt p
potentiam quam hñt
ostingendi. i ulroz op-
mūtū qdā sūt q debli-

ostingūt. i uocant' stip-
tica. ut pura. quidā qui
fortit' ut coctana i sor-
ba. i h' pontica noiant'.
It ulroz om̄ qdā sunt
aromatica. qdā nō. qdā
dulcia. quedā nō. De
opmūtibz g' dñt regula
gñal' q si sola gūitate
opressint i nullā ha-
beant potentiam ostin-
gendi ul' aggandi ptes
m̄bz i ay obuiant. nec
aromaticitate aut ol-
cediem. nullo mō debēt
sumi. maxie a corpibz
tpatis. i iō auellane
recētes uitande sūt licet
possit abū sūptū opri-
me. qz n' dulcedinem
hñt qua placeat ori-
stōi. n' aromaticitate
q ostoret i foueat spē
ei. n' stipticitate aut
ponticitate q corobo-
rent aggando partes
ip̄i. i iō. i iō gñalit'

noctue sūt ori stōi. quia
 sua gūitate ⁊ frigidita
 te ipm̄ pcutiūt nullū
 ofēdo iuuamētū. Sic
 ce uō min⁹ frigide sūt
 ⁊ iō min⁹ nocēt. ⁊ si ali
 qñtūlū torreant. mi
 nus. ⁊ acquirūt stipti
 citatē atq; dulcediem
 p quā possūt pdeē. sic
 ⁊ castanee qñ assant.
 Nam stipticitas ⁊ dul
 cedo uigorāt in eis. ⁊
 iō sūpte post cibū cōp
 mūt ipm̄ orificiū stōi
 ofortando. maxie si i
 uino aromatico calide
 imergant. **De** ostn
 gentib; aut dant re
 gule plures. pma ē
 q si sumant aīcibū.
 ostipant. si uō post ci
 bū laxant. nam qñ
 pcedūt. ostingūt ptes
 infiores quib; obuiāt.
 ⁊ iō feces alorū p negat
 ostrictos difficult⁹ expl

pellūt. qñ uō sequūt
 cibū qz ostingūt mea
 tum sup feces. expri
 mūt eas p pte inferi
 orem. **Secūda** regula
 ē q ostingētia pōtica
 nūq; sumda sūt cruda
 n̄ sūnt odita ul' p diu
 turnā moram pōtica
 tatē amiserūt. oīa ei
 pōtica ledūt imodera
 te pūnculos pectoris.
 ⁊ iō octana ⁊ pmenia
 debent pus q; sumant
 i pingui brodio carni
 um decoq. ul' i pastillis
 cū carnib;. Aut si mag
 placēt assari sū pms
 aut i furno qd meli⁹ ē.
 Ul' coqñt i uino puro.
Cotta forti⁹ stingūt q
 q cū pinguedine car
 niū coquūt. **Forla** uō
 ⁊ mēspila q raro ma
 turescūt i arboze p di
 urnā moram post
 collectōnē. amittūt

ponticitatē. et ideo tunc si
pda nctitas urgeat ut
sumantur ul' ipa mēspi
la qz carent notabili a
maritudine. possunt assa
ri. ul' coqnt i mero. Illi
uo fructus pontici qui
qduunt p condimentū
amittunt nociuā pon
ticitatem. Sic nuces
q ai melle conduntur.
et oliue i sulso. et ideo hec
modate costringunt. pl
tū oliue q nuces. qm
qduunt absqz melle ul'
zuccara. et ideo rari delect
sum. qm lecent spūa
lia. **T**ercia regula ē q
qstringentia succosa ut
pura magis qgruūt sicut
tēpibz ut estate et autūp
no qm yeme. Succo u
carentia et maxime si
fiunt dulcia. yeme et
uere pl' cōpetunt. sic
castanee et dactili. omēs
ei dactili hnt aliquam

stipticitatē. et manifest
ior est in dactil' insu
laribz q alexandrinis.
Et yeme et uere si neces
sitas urgeat uti fruc
tibz ad laxandū uentrē.
queient sumunt p' ci
bū. sicut et uue passe ai
suis gnis. dū tū nich
supbibat. Et efficacior
uent' mollificat si ficus
sicte sumant i p'no absqz
pane. in fine uo ul' dac
tili ul' oliue. et post oli
uas poterūt absqz po
tu sumi aliq uue passe.
et si fruct' succosi magis
placent ill' tēpibz. uita
ri debent magis nociui.
sicut sūt uue bruma
les que ualde nocent
i testinīs et renibz et ue
sice. Vñ si sume placue
rit i p'no refectionis uē
tris mollitūa succosa.
melior ē ut pomū aro
maticū et infrigidatū

sumat. **U**l' coctū in ui-
no. **A**ut uue uineales
maxie alle sumant' &
abiciant' cortex & g'na.
Si uo nōitas urgeret
sume brumales. im-
gant' pus ī aq' fienti
deinde sumant'. **S**i uo
ostingētia ul' opmētia
succosa ī fine placent
sume sicut pira: cū ca-
seo sumantur ueteri
& electo. ul' assent' in
uino m'gant'. **C**aucat
tñ ab eis q' frequē' pa-
tit' torsiones aut uic-
turaz dolores. **U**ltia uo
osidatio q' de fructibz ē
hūda est de oleogmo-
sis. ut sūt amigdale
auellane. nuce s. pinee.
& fistia. **D**e quibz due
regule dant'. & p'a de
crudis. scda de cōditis.
De crudis quid' scēdū
ē q' omīs offendunt
stōm. s; amigdale &

nucēs & fistia offēdūt
mīn' in sua recentia &
tenitate. **A**uellane uo
& pinee tūc pl' q' q' dō
sunt medicat' exsic-
cate. **V**n corpibz tēpatis
& quoz oplexio ad cali-
ditatē declinat. nō ex-
pedir hīs fructibz uti
crudis. q; mltū nocere
possunt. & paz proteē.
Amigdale namq; recē-
tes & tenē suo tempore
possūt aliqualit' estua-
tōnem stōi tempore sic-
ce uo & remollite nō p-
sunt n' ad phibendum
ascensū uaporis uini ad
caput. **N**ucēs aut' et
tenē & indurate nō so-
lū stōm / s; caput et u-
tū offēdūt. & solum a
uentositate pisciū tuē-
tur. **A**uellane paz epur-
ofortant sua p'rietate.
s; stō nocent & capiti.
Pinee uo nūc cetera

gna pl^o stomacho mi
micant. sz palitias co
ferit a lymibz sciatu
saniosu. **Fistia** u^o effi
cacit^r p^o sunt epan frigi
do. 7 stomachu ceteris
nun^o offendit. sz capi
ti nocet. **Si p^ota** u^o fruc
tus odiantur cu melle
ul' zucaro sic pineatu
aut nucatu. s^o quid
nun^o nocebunt. sz cu
p^oris corpibz no exp^o
eis uti. p^opue cu mag^o
ad uoluptate odiantur
q^o ad utilitate. **De herbis.**

Sub olenibz largo
noie op^ohendunt
quecuqz nascentia sup
tram ex qbz coqua seu
ferdu p^oat. siue sint
hle ut caules 7 blete
7 sp^omartha. 7 filia si
ue fruct^o hlay ut cu
cubite 7 melongene
que uulgarit allege
me noiant. **De olenibz**

g^o breuit^r est sciendu q^o
m^oq^o expedit corpi tepe
rato q^o arida sumant.
Exceptis lactucis 7 por
tulacis t^opibz frudis ad
co^opescendu sanguis fer
uore 7 estuatom in s^o 7
epite. ita q^o an^o cib^o cu
modico 7 limphato ace
to sumant. amare t^on
lactuce s^ont oio uitande
corpibz tepatis. 7 quoz
oplexio ad caliditatez
redinat. **Fercula** u^o p^o
s^ont ex omibz si excep
tis melongenibz. q^oru
usus nullo m^o p^odest illis.
sz i cetis cadit distincto.
horago 7 buglossa do
mestica p^o suu tepam
tu o^o t^op^o ogruut. maxi
me quibz uent^r e s^opti
cus. **Quibz** ad tollenda
aspitate possut aduin
gi semp sp^omartha ul'
blyt tenerimi 7 no ru
bi. 7 i estate lactuce ul'

15
portulace. ul' et attri-
ces aut blete. In hye-
me uo cressiones aut
petrosilini. et pumica fo-
lia mente. ul' oculi cau-
lii albor. **S**pinaria
uo et bliti supradicti quoniam
cina sunt tepidum: pos-
sunt utili summi quilibet p-
te animi. et cetera que tibi
congruunt adiungi. Esti-
ti ei congruunt lactuce dul-
ces. et portulace et blete
et attriphices et cucur-
bite. **V**eme uo cressio-
nes et urtica tenere et
petrosilini. et caules
rubei aut cspiri rudes.
Albi uo quorum costa est
lata et folium dulce lene
maxime si decuerint in
solo irriguo et ubroso.
utili sumunt in edum-
estate et autumno ab-
iectis magnis et exte-
nus folijs et oculi pumice.
In uere aut tenuitate

spargorum possunt adiu-
gi ul' p se ppari postquam
fiunt p bullite. **I**nusu-
tu p arborum tria queit ob-
seruare. **P**rimu est ut cu-
spicita fuerint respuan-
tur. **S**ecundu est ne cu lacte
animalium odiantur. quoniam nimis
a similitudine lederent
corpa supradicta. **E**t sit pa-
rata talia cu brodio de
carnium maxime gallinarum
aut cu lacte amigdalaz
et ul' cu oleo dulci et
maxime recenti. **C**ura
hoc uo unum spali que-
nit obseruare. scilicet quod pro
lacte alium: lac ponat
amigdalaz ne renub-
noceat et uesice. **S**icut
quod ne noceant intestis
queit eis aliquis cepis
albas et rotundas adiu-
ge. **E**t ne obsint stoma-
che eis adiuigi oculi
caulium. ul' in saucella
cu cinamomo aspergi.

Terrium ē qd an omnia
ferula debent sumi. ex
ceptis caulibz qd possunt
ulcio sumi pp stipticita
tem qm hnt. et maxie
espi et uirides siue rulei.
Si tñ sumant cñ eoz
brodū queit ut i pñ
sumat pp uim qm hnt
apituiam ut brodium
acez supdm. nam pp
eoz repugnantia ue
xat stomachū. et ipedit
digestio si fiant siml
s. suba acez et pdrus
caulū et brodū ipoz.
Quobrem expedit ad
uitandū hoc incoveni
ens qd an pbulliant
et pñmod coqñt usq ad
densitatē ad hoc ut bro
dū resoluat. qd brodi
um i pñ et sibi in fine
sumatur. *De radicibz*

Radices qbz cōter
utini sūt porrace
pe et allia. raphan. napi.

rape. pastinace. et cheri
ue. Et apñms qñuoz
debent omnia corpa te
pata et calida penit ab
stine. maxie si fiunt
cruda. Sz i algoribz ye
mis possunt intdū fieri
ferula ex porris aut ce
pis. Patientibz tñ flu
entes emorroydas atq
pulsantes. queit sep
uitare porros et allia et
raphanū. et cepas logas
q uulgant dñi scaloni
e. et sili waide si fiunt
rulee. Sz si fiunt albe
pōt ex eis pbullitis fie
ri cepulatū cū carnibz
aut dulci oleo. et siue
sit cū carnibz siue cum
oleo. delet eis lac amig
dalay sp aduigi. et qz
tale ferculū uētrē mol
lificat. delet an omnia
fcula sumi. Rape qñq
dulces et napi teneri
mi si cū carnibz coqñt

atq; melle. pipe. am-
no a carui. congruunt
corpib; sup'dis. et dato
q; nullo sapore odiat.
si tñ placuit / sufficit
ut coqñt cū gariofil.
quassatis. ul' cū zizile
circo. et cinamomo. ve-
trem ei mollificant. et
vias urinales mūdi-
ficant. et visui prosunt.
Pastinace q; si sunt
alle. potunt asse uel
cocte cū carnib; aliquñ
sumi. qm̄ eaydē iura
uētri et viis urinalib;
ferunt. sz expedit ut
p̄tē indices p̄o fiant.
Cheruiue uo possunt
cū p̄dis et yeme et uere
sumi si modate assēt.
Tam si caput et plimo-
nē uel pect' reumatif-
m' uexaret. nō sume-
rent. qm̄ nocēt hūdo
pubnomi et capiti.

De alimentis.

Alimēta q̄ sumūt
ex alib; aut su-
mūt ex eoz sba. aut
ex mib;is. aut ex hūdi-
tatib; eozdem. sic ex
lacte et ouis. Alia q̄
ul' g'ssibilia sunt ut q̄
drupedes et aues. Vel
natacilia ut pisces.
Gressibilia uo uel do-
mestica ul' siluestria.
et tam de hys q̄ de ill'
sp ea sumēda sūt i ali-
mētū q̄ uiciora sūt
tēpamēto. ul' q̄ magis
ogruunt q̄litatib; t̄p̄is.
Vñ gallina q̄ parere i
capit. et capo. vi. ul' viij.
m̄sui. et p̄ano un' ann'
ul' xvij. m̄sui ad plus.
et cunicul'. iij. aut. vi.
m̄sui. et capolus. x. aut
xij. m̄sui dūmodo sūt
i suo gñe mediciter
p̄guia possūt queien-
ter sumi qualib; pte
ann'. Et sili ogruunt

omni tpe corpibz tepari
aut calidis / carnes e-
duli lactantis aut in-
tuli si possent hñ qlibz
pte anim. Sz pulli gal-
linar et anser quindiu
pui fuit / et carnes recē-
tes porci et porcelli ma-
gis ogtuunt estati et
autūpno. Pulli qz p-
dici eod tpe ogtuerēt.
sz qz solū in autūpno
repiūt sic et iuuenes
coturnices: iō tūc ma-
gis cōgruūt sic et pulli
ā columbini. Sz galli-
ne uetēs et agiones. et
grues et pauones et pi-
ces. et amich ānuales
et lepores et anseres. et
carnes bidentis arie-
tis et castrati. et auidē
q capuūt i breu. et plu-
uerij. et sexelle. et turdo-
nes. et gallina ceca i
yeme mag ogtuūt.
Et silt carnes false et

quāqz sūt diue diges-
tionis. ut uaccine et
apzme. Sz que de facili
digeruntur p laxita-
tem et raritatem et qst
frigide et siate oplexio-
nis ut carnes arui et
capri: quocūqz tpe fu-
erint alias lone hñti-
dinis: possūt sumi. A-
uates uo et fulce mag
autūpno oueniūt. Sz
corpibz nūq expedit
anabz uti ut fulas.

Eis ā quos emoroy
de crebro ueyant et
maxie pulsanter ex-
pedit ut diligent eu-
tent grues et ā agio-
nes. et anseres uetēs
et pauones. et turdos et
merulos et turcellos.
et turtures. et cadones.
et coturnices. Hys ta-
men corpibz maior
uis facienda ē in arti-
ficio pbandi carnes p

deas. debent ei galli
ne post occisione eius
cerari et suspendi a ma
ne ad sero et equiso p
q coquit. **P**roces aut
uetes et anniculi de
bent ad min p diem
naturalē post occisio
nē suari. grues uo et
fasiani biduo iestate
et triduo i yeme. **p**auo
quoqz oi tpx suari de
bet post occisione duo
bz diebz. et si plus q a
nū huerit. tribz ad
min. **D**ebent et frequē
tare mag elixas uel
coctas i pastill q assas.
fixas uo debent oio
uitare. **S**ili et uitabē
cuniculos assos et omis
anniculas q capiunt i
bzeo ul filēs assas.
et iestate mutone as
sū. **E**t ois assatura
sumat i fine pē assa
turam pza et eduli.

porcell et assis spū
tand est. s; de condito
i sulso tpx estuo potest
aliquū sumi. **E**st et ob
uand i oi assatura et
spūlit i pdiabz ne ares
cant. nam si aruerit.
i pposito sūt nocue. **A**d
etiam de assaturis fu
erit in supficie torri
dum. semp i pposito
ē uitandum. et iō cutis
et et pinguedo assati
pza debent uitari. **F**er
cula uo q sūt ex car
nibz minutis et cū pl
guedie colligatis atqz
densatis ut mortero
liū. uitanda sūt. et ma
xime i pposito. s; alba
comestio de pulpis gal
linaz potit frequē tari
dū tū nō fiat ex pul
pis exilatis s; ex cū
uso gūlit iasis et post
mod qritis et ligatis
cū lacte amigdalaz.

tūmodo. Vl' si amidū
aut farina rizi iūgat.
qd' sit ualde modicum.
Corēbroz et diuinitas de
bet attendi. Nā l' ptes
uiciniōres cordi sūt pu
riores p' bñfñ copio
siū naturalis caloris qd'
ab ipso recipiūt. ipsū
tū cor ma' ab i' nō opet'
tēpatas atq; colias ul'
hñtib; debile digestiāz.
cū sit dure digestōis
et grossū gñans sang'
nem. Epar q'z fili' de
bet uitare. maxime si
fuit p'fē coctū. qm' cō
stipat. et t'reū ac melā
coliciū gñat sang'nem.
Solū aut epar eduli o
petit int' dū p' dās, dum
tū moderate sumat.
et fili' cēbz ipi' tū m'
si p'fē asietur. Cor at
cū et cēbz leporis aut
cuniculi si sumantur.
p'sūt p' uirtutē tyriaca

lem. s; cetoz q'drupē
dū cēbz et ainctozum
aliū i'testina et sto
mach' et renes et splen
debent uitari p' q' sto
mach' gallinaz aut
anseris. Extrema u'
sūt aures et rostra et pe
des quadrupedum ex
pauas alib; debet aliū
i' usū sumi a p'edās.
Sic ex porco ul' edulo.
Nam colias p' dē usū
ipoz et tempatis i' fer
uido t'p'. maxie si cō
diant' in sulso. Et id
de pl'mone debet itel
ligi dū m' ab edulo ac
cipiat. Nā alioz aīali
um pulmones sūt eis
inutiles. Lingua u' ex
uitulo ul' cūo tū acci
piat. Vbera uō semp
utent' nisi debiunt
cū fame sumi et absq;
alijs ferul. **de hūidi
tatib; animalium.**

Humiditates aīa
 lūi que cōit et
 maxie sumūt ī alimē
 tū sūt lac armētoꝝ
 et oua gallinaz. et ea q̄
 fiūt ex lacte. **S**angr
 ei nullius aīal' gñit
 alimēto. p̄apue corpib'
 tēpate oplexiois aut
 calide. In p̄posito uō sa
 lubris est usus ouoꝝ
 recentium fractoꝝ ī
 aquam et sp̄ mollium.
 et q̄bz dā a medio aut ūp
 ni usq; ad medium
 ueris sufficit utellū
 accipe. **R**eliquo uero
 t̄p̄ albumi pōt recipi
 cū utello. Si uō placz
 sumie alit' p̄pata: caue
 dū ē ne sumant' coc
 ta ī uētribz gallinaz
 aut inuoluta et fixa.
 sz aut sūt assa ul' sin
 glaribz fixa. et sp̄ mol
 lia. **L**actis usus oīo
 uitet' p̄et' q̄ a medio

april' usq; ad finē ma
 dij. nam ī illo spacio
 p̄derit lac capnū sal
 tem sumie p̄ quēdā.
 et maxie ī p̄ma quē
 na madij. Sumat' aut
 sic egrediet' ī ieiunio
 de p̄itis supfluitatibz
 et p̄misso aliq̄li exaio.
 dū tñ nlls extīe' sapor
 ī ore p̄cipiat'. aut tene
 brositās ī ocul'. ul' dolor
 ī capite. Sit qz mēsurā
 mediocris. s. q̄tīnēs me
 diam libram. ul' ad p̄
 vicias. ix. aut x. post
 cui' sup̄tōnē tam dū
 tardabit'. donec mani
 fest' aduenit appetitus.
Int' ea uō q̄ fiūt ex lac
 te. butir sp̄alit' et sera
 ceū sūt p̄as corpibz
 euitanda. Si tñ placz
 aliq̄n ī peme sumere
 butir: cauend' ē ne sit
 rancidū aut nimis sal
 sū. et q̄ ī modica q̄titate

sumat. qđ aut fuerit
melle oditū: erit me
li^r ad sumidū crudum.
Serū aut recens ma
xime capnū bullitū
colatū eēt putile freq
tare a medio mady usq
ad finē iulij ul' aug^{ti}.
sup^{de} hōra et q^{ti}itate.
Caseus uō si fuit uacti
n^r et butirosus ac d^las
pōt frequitari assus ul'
elixus aut ipso^r ye
me. **O**mn^r aut p^u
gnus et nodū rancid^r
nec nimis salsus: po
terit mēdū in fine re
fectois i modica q^{ti}ti
tate sumi. niltū ei nō
expedit nec ē tutum
nisi cū cucubitis aut
herbolato frō ex lora
ginibz. sp^{ma} archy^s et
attriplicibz sumat et
raro. **C**asei uō q^uqz
fiunt cū coagulo fūte
lent a p^{re}is corporibz

euicari. **S**z lac cū flo
re coaglatū possz estum^r
fuoribz aliquū sumi ad
estuatom stōi opescen
dam. et sitim a p^{ri}ncene.
dū m^o pot^r uini nō se
q^uiet sine diate. **C**ibi qz
rone pōt tūc t^{ps} case^r
recens sumi in fine:
siue ubi deesset fruc
tus sup^r no^{ti}ati. **de pis**
Pisces q^uqz **cibz**.
fiunt lacuales in
tandi sūt h^o stare^r la
cū eē limpidissimū ut
saxosū ul' calcaulosum.
aut arenosū. et maxie
qđ ex t^{ri}bitu magni o
fluminis crearet. ul'
ex magna scaturigie
fontū. aut ex mag
no et frequēti refluxu
maris. **S**ili sūt in
tandi qui sūt ex riuu
lis lente fluentibus
et maxie si recepint
eluuēs canabi et li

in aut putridaz blay
ul' luminositates corio
z aut ordinata iporu
ul' cetis supfluitates
uillaz aut opidoz. et
vnicuqz fiunt. s. mari
ni seu fluuiales uel
lacuales. attendend'
e pncipalr q hant pu
ram sulum. q nec fit i
odore gius. nec i sapore
nec i tactu z se parone
limosa. Et eoz qui pu
ram hnt hoc modo sb
stantiam sp existit
salubriores q pulpa
hnt candidam ut ar
gentu. Et int hos z sca
mosi sut cetis pfendi.
Tam si squamus caru
erint saltē obsuadu
erit ut sba sit qual e
da. Erit z cauendu
ne pisces magni et
dure pellis ut rex z
dalfinus z sturgio z
siles comedant recet

capti. Sz tanto tpe pis
cis resuet z maxime
euiscat q absq cor
ruptone sbe tenerescat.
Debent aut patris corpi
bz pisces recentes plu
rimu assari ul' elixari.
Sz assatura mag e fre
quenda i yeme qm in
estate siue i furno siue
i prunis assent. Elix
tura uo z maxie illa q
fit cu uino albo qgruit
omni tpe. Est z obsua
du ne i assando pisces
oleo limiant sz uino i
quo sal fuit dissolutu.
Si uo frigrant ac nil
to limiant oleo du as
sant. expedit no assu
me cutē. Vniu'salr cu
cutis piscu e uicanda.
z ipoz auxugia. Pis
ces aut pfre salis z ma
xime p salsedine are
fi no qgruit patris
corpibz. licet brodiu

simplex ogrue sumat
intēdū. p̄cipue ī quadra
gesima qñ frequētāt
opulatiua: est utile in
pñ^o m̄se. qm̄ apit me
at^o atq; mūdificat. S; ex
suba ul' nich^o sumat
ul' paz r̄aro r̄cta finē
refectōis. Si uō p̄sas
p̄fē salus fuit lardo
sus ut balena ul' tum
na: potit in quadgesi
ma paz aliqñ sumi cū
sp̄m̄ archis ī pñ^o qñq;
nōitas occurrerit cō
stipatiōm soluendi. S; ex
pisab; semisalsis r̄
maxime p̄gub; eli
xatis largi^o pōt sumi.
Nam pisces pingues
r̄ grossi q̄ b̄uuo ul' t̄duo
fiunt sale q̄diti si elixē
tur r̄sapidī r̄salubri^o
comedent. *de saporib;*

De saporib; r̄cōdi
m̄tis queit scire
q̄ nūq; p̄dās corporib;

acuta queniunt. r̄idō
fortia salsamita ut pipā
tas r̄ alliatas r̄ acutos
sapores ut sinapi r̄eru
cam eis expedit ut eu
tent. Si tñ eruca q̄p̄ri
mit^o tenendo pastillū
ei^o tamdiu ī aq̄ s̄plici
qñcū. s. coq̄rent^o uacci
ne carnes deinde pista
ta cū paucis amigdal
distemper^o cū puro aceto
nichil aliud adiūgēdo
ñ forsitan modicū ci
namomi. q̄petit. *o*rel
aut uicare debēt corpa
sup̄dā r̄ m̄ltū q̄ usū
zuccare. Si tñ eruce ul'
aliqui acuto salsamito
interdū ius uīgē q̄q;
dulce: meli^o erit ut
zucc^o albissia ul' parū
sappē uīgat^o q̄ uulgarī
ē d; arrob. Semp tamē
memorandū est q̄ ual
de dulcia r̄ acuta r̄assa
et q̄ salsa patientib;

emonoydales uexatio
nes minuant. Ideo ex
pedit eis ut offectionē
et salsamita frequētēt. et
maximē si fiat ex pipere
quocūq. ul' nīlto zinz
bere uel galanga ul' nu
ce indica ul' muscata.
ut gariofil. aut q̄ mul
to citro. **S**z ut oīs er
ror possit uitari: porta
bitur sequēs puluis.

Rz. zinzibis albis
· 3. 4. coriandri bulli
ti i aceto relictati. 3.
1. cardamomu. ben albi
ana. 3. 5. rasura eloris
lote. 3. 4. gariofilozū.
cardi. añ. 3. 1. cinamomi
electi. 3. 6. **f**iat plūs
et de ipō cū amigdalīs
pistatis fiat salsamētū.
oxodicū et aceti ul' agste
potit addi. **D**e ipō etiā i
modata q̄ntitate cōdi
ant pastilla. et p totā
estate in iponat pastill

20
cū de furno extēnt.
lac amigdalaz fr̄m cū
agsta ul' cū succo malo
et gñatoz aut limonū
ul' citngloz q̄ uulga
rit dicunt cerōgie uel
arāgie. tales ei sapores
acetosi sūt cū amigdalīs
raro aut nūq̄ possūt
lectē spūalia. **P**otest
aut istaz acetositatū
q̄ ponūt in pastillis ca
ueri offensa si totum
ouū cū eis fortit agite
t et postmod' pastillis i
ponat cū sūt extita
de furno. **S**ilr q̄ si lac
te amigdalaz fr̄o pre
tis acetositatibz assatē
ofpant sp̄ minus no
cebūt. sz si placuerit
estiuus fuozibz uti ad
sapore simplia acetosi
tate: cauendū est ne
minus frequētēt succ'
limonū. qm̄ ualde ner
uis et neruosis mibz

inimicat. Acetositas
uero attinguli quod uiciniore
est temperamento: semper est
minoris offensionis.
Et in hijs et fructibus
de observari regula super
dicta. scilicet ut non sumantur
in usum donec in arbore ma-
turiunt. Limoei tunc
perfecte maturunt cum omni
coritas duriciem atque
viriditatem amiserit. Citii-
gul' autem ad sui perfectam
maturitatem debet per
annum integrum in arbore
permanere. Omnibus uero
acetositatibus melior
est que sumitur ex malo
generato mureo ampti-
tium quod debiliore: tunc quod mo-
dicum habet simplicitatis quod
potest confortare stomachum et me-
bra interiora. **H**ac autem de
perperitis comedatur
agresta que fit ex te-
neritate uitiui. et ab
omnibus alijs abstinendum

est cum de ipsa copia re-
peritur. que potitur aqua cum
ceteris acetositatibus si de-
placuit. Cum assaturis
tamen annuum estivo tempore
sufficit ad saporem ut
exquassentur in mixtura
uini et multae aquae rosaceae
cum modico salis. Assatis
autem quadrupedum si
placuerit saporem alium
a sale coniungere: sufficit
crucia per modum patulae.
vel salsamentum uiride fac-
tum solummodo cum aceto et
amigdal' ac petrosili-
no. et modico melle vel
cinamomi. **V**el si carnes
aride fuerint quas oportet
diligenter uitare suf-
ficiat parum salis cum multo
uino limphato. Sed in
proposito potest ex cyna-
momo electo et amig-
dal' et aceto fieri sapor
conueniens omnibus assatis.
non solum quadrupedum

21
si et piscium. et yeme po-
test addi parz zinzibe-
ris. Et ille sapor q fit
tm ex optimo cinamo-
mo et multis amigdal-
atq; aceto pot oi tēpe
freqntari si consuetu-
do requat. Qd idō dī qz
corpa temperata nō in-
digent alieno sapore.
nam cū appetitu regu-
lato semp ab eis sūt
alimtum. et idō n qua-
litates alimtoz ul tē-
porz ab eq̄litate reces-
serint. nō indigent
mendicato sapore nisi
sale tm modo. Sz q̄sue-
tudo nature freqnt
ip̄nit nēitate. et ideo
teste yporate dandū
ē aliquid q̄suetudim.
et aliquid tēpori. sicut
docet in pposito p regu-
las supradcas. De hys
aut quibz cibaria cōdi-
unt. sic sūt oleum et

acetum et carnes false
atq; filia p p̄ca suffici-
ent dat intelligi quid
quemat obsuare. **De**
De potibz potibus.
Paut sciendū est q
ea que bibūt a sanis
cōt aut sumūt tm i
rōne potus aut i rōne
solūmodo medicine p
seruatine ul i rōne
pot et medicine. In idē
quid potus bibit oīs
liquor sūptus ad exti-
guendū sitim causa-
tam ex alio. et ad red-
tendū ipm moderate
fluxibile. sic bibitur
uinū ul aqua more
refectōis. **De uino g**
q̄le queiat in pposito.
et qū debeat sumi tm
ē sup in ḡualibz. In
rōne uo medicine su-
mūt tm qū in estate
bibit aliqs liquor ad
mitigandū estuatōem

incioꝝ m̃broꝝ. qua ite
tione bibit aplibz tūc
in fine diei uilep. & ē
fctis ex aqua rosacea &
tū. & pane zucare. qui
si r̃p̃ est tūc t̃p̃is ualde
util' & tēpat' hys qui p̃
feruore t̃p̃is estuant.
& adhuc mag' util' hūi
bz op̃lexionem natālī
calidam in epate & i cor
de. bibitū ei cū aq̃ sipli
ci aut rosacea nō solū
i frigidat s; humectat
et i õfortat. Sili q̃ rō
ne hūitibz stōm siccū &
i testina sp̃ali quēit
tūc t̃p̃is bibē sirupum
uol' modo p̃cedo. Q̃bz
uō sūt hūidi sirupum
ros. Sic & hys quoz cē
bz siccū ē p̃ estuatōm
incioꝝ m̃broꝝ. quēit
tūc t̃p̃is bibē sirupum
nenufarinū. Eadem i
rōe tūc t̃p̃is bibūt aq̃
ozdei quoz op̃lexio totā

declinat ad siccitatem.
s; carnosus & hūitibus
iūsca naturalī calida
sufficit tūc t̃p̃is p̃ estu
atōm incioꝝ aquam
purā frigidam bibere.
q̃ sit de fonte uiuo. lau
dabili puto ul' cistna.
Pinguibz tñ & opila
tos ul' strictos meat'
incioꝝes hūitibz. que
nit addē par' aceti in
p̃posito. Si p̃dā tñ ne
cessitas urget int̃dū
ip̃am bibē. dissoluat'
i ea pus zucara ros.
fctā de puro & albiſſio
pane. Quapp' & ip̃a cē
debet potari. & maxie
i diebz canicularibz. &
i uilep sic fctū. s. ad
unam libram panis
zucare ponant' tres
libre de aqua ros. nec
sup' ignē stare p̃mit
tat' nisi q̃tū clarifi
catōi sufficiet. ita q̃

ad plus nō osumat
 de aqua ros. nisi par
 tia. **I**n rōne uō po
 tus 7 medicine sumū
 tur sic qm̄ in fūorib
 estatis post dyarria
 sitiūt 7 estuant uera
 sici qui bñ fūnt in
 prandio refectioni. nā
 talibz tūc tpris expe
 dit 7 uia pot' 7 medi
 cine bibē aqm̄ frigi
 dā. ul' uinū bñ lim
 phatū. **S**z in algoribz
 yemis intēdū i quad
 gesima sunt uia me
 dicine solūmodo nec
 tar siue claretum in
 fine refectionis. s. ad hoc
 ut os stōi calefiat et
 digestiuam ofortet.
 7 iō sumit' ut plimū
 cū eo qd' circa regioē
 orificij stōi plus tenz
 ipm̄. sic cū nebulis
 que sua uiscositate
 adherent. **V**l' hñtes

ipm̄ hūidum cū pane
 aliquñtūlū conefacto.
Sz i pposito nō ē necessa
 rius nectaris usus. qz
 oficiat' ex duobz hñtib
 acūm 7 i flāmantibz.
 .s. spēbz 7 uino. 7 tēo i
 flāmabli. qd' ē dulce. s.
 melle ul' zuccara. **A**pt'
 ea si rōne tpris aut cō
 suetudis eo placuit
 uti. parce sumatur.
 7 semp fiat expulsiue
 seqnti. **R**z. cinamomni
 electi. **S**.i. zinziberis
 albusimū. **S**.s. rosarū
 rubeaz. gariofiloz. añ.
 .z. y. piloz spicē. **S**.i. fi
 at puluis q' sufficit i
 pposito ad. xxx. lb. uini
 addito melle ul' zucca
 ra qñtū sufficit pulu
 bz i corpandis. 7 ad pl.
 qñtū mell' dispumati.
 aut media libra zucca
 re dissolute cū modico
 uino. **T**am cū melle

claretū.

diuina et melius suat.

Qertum de emor-
est quod suato roydb?
regim supradm emor
roydaz uexatio uel
oio cessabit ul' tam le-
uis erit quod potit puipe-
di. Et quod frequenter a debi-
to regimine declinat.
io queit ut qui p na-
turam pui sunt ad tale
uexationem sciat quod
remedys i actu passi-
onis poterunt se iua-
re. Quia igit emorro-
ide moderate fluunt
no sunt ullo modo resti-
gende. qm tal' fluxus
corpi est salubris et p-
suat ipm a plibz et
gubz morbis. Et i
moderate fluentes quod
corpi minus debilitat
sunt opescende. Ad qd
tria sunt ncia. Prmu
est diligenter suare p-
cepta supradm regimis

et spali uitando acuta
et falsa et dulcia. et i acu-
tis debent assaturae i-
telligi. et maxie si fue-
rint arde. Debent et
uitari cuncta inflaman-
tia. Sicut ura et contusio
exatui forte. Sedm e-
ut apte mtra delicta-
bilibz stipticis. ut pme-
nis et pui et coctanis.
et silibz ut scriptum e su-
pius. no tm in pncipio
fument ne uentrem
ostipent. et auride por-
ci. et pedes. et amudu et
et rzi tuc frequenter abut.
Vl' in estate bibat ma-
ne sirup' ros. aut frus
ex succo atomoz siue
actugloz. et si coctum
fuit ad pfectone. ad-
misceat' duplu aque
calide. et qm tepidu bibe-
tur. Si uo no eet siru-
p' ad pfectom coct' qd
melius e. calefiat.

modici et bibat. Et si forte horretur oleo adda-
t cum debuit sumi parum
de succo malignati recte
ter expressi. vel saltem pu-
ri. Aut modicum de
succo asinguli. In hye-
me vero comedant in ie-
iunio. xxx. vel xl. radi-
cule que uocantur tru-
fles de ways uulgariter.
Tertium est ut ex-
teri applicent aliqua
stiptica. Sic uidelicet ut
estate fiat sacculus ex
tribus partibus rosarum et quarta
mirtilloz. et uinco
fluore bulliat in aqua.
deinde exprimatur et cum
tepuerit diu sedebit
super ipsum mane et se-
ro. In yeme uero salvia
recens squassabitur et
friget cum multo oleo
rosarum. et in sacculo ponetur
et sedebit desuper ut prius.
Est et in fluxu emor-

roydis adiutendum ne-
cessante fluxu sanguinis
forte stillent aquosita-
tes albe. citre. vel uiri-
des. et ibidem sordides ag-
gregetur. Nam talis in-
mundicia conclusa non
solum pruritum sed frequenter
ulcera generat corrosiua.
Et ideo cum appuunt pruri-
tiores debet illa regio
sepe lauari et a diu cum
uino in quo salvia recens
et plantago equaliter super-
ta et squassata post bulli-
ant. vel in defectu plan-
taginis et saluie sumatur
equaliter partes rosarum
et yreos vel absinthij.
et squassentur et bulliant
in uino. **C**ontingit et
sepe quod dolore molestat
et hoc multipliciter. Quia
quidam per retentionem san-
guinis emittendi. quoniam ei
ille uene sunt immoderate
replete non appuunt

ut consueuerunt ad effu-
dendū sanguinē exceden-
tem: dolore afficiunt
regionē illam. et quāq;
uicinam ut ē regio an-
chaz. et colligatas. ut
ē regio dorsi. Et cogita-
tur excessus sanguis
ibi retenti per hoc quod uene-
tumen. et grauedo sine
pondositas et pulsatio
sentitur ibid. Et in iuue-
nibus masculis plus sentit
pulsatio quam grauedo. et
quod sanguis exulcerat.
non solum ibi sed et super totū
dorsū tendit et diffundit
curat. ac si baculus esset
infixus. Mitigat autem
dolor dupliciter. uno modo
scilicet ad curam. alio uero ad
remediū tamen. **C**ura
uero perfecta ē ut causa do-
loris abscondatur omnino. quod
fit si sanguis qui super-
fluit sensibilibus euacue-
tur. et maxime pillas per

tes per quas natura con-
sueuit et adhuc conat
euacuare. scilicet per emor-
ydas. et id festinandum ē
ut ille aperiantur. **Q**ui fit
tribus modis. **U**nus est
cum flexu tomo siue lā-
ceola. aliter cum sanguis-
sugis apposis per cannas.
Tertius est cum medicinis.
Et melior medicina
ē folium ficulneae quod de-
bet plus applicari. ita
quod una pars folii cum alia
confricetur quousque lac
confluat inde. postmodum
fricentur emorhyde cum
superficie confricta donec
aperiantur. Et simili modo con-
fricantur cum cepa lactesce-
te. **U**el distemperat alce-
acotinum cum felle bouino
et modico aceti. et calidum
cum pane uel bomibace
supponatur. uel super panem
sedeat donec
aperiantur. **U**el simili modo super

ponat oleū amigdala
 ⁊ amaraꝝ ul' pſicorū.
Si uō tardauctur aut
 tardari ciniet' emor
 roydaz aptio: saltem
 diutend' est sang's ab
 mte. **Q**d fit apicndi
 ambobz pedibz uenam
 grossiorem q̄ apper sup
 dorsū pedis. **E**t hoc fiat
 i ieiunio. ⁊ ad unū de
 utroqz tres uncie san
 guis exhanē. vl' si pre
 dā fleulotomia neqat
 fieri saltem fiat de ue
 na epatis iplicitura
 brachij. ⁊ subal' dieta
 seruet' tribz diebz. **C**ō
 grua uō remedia sūt
 i pposito calefactoria
 mollicia que suau
 t' ⁊ insensibilē decurre
 faciūt supfluitatem
 sanguis resoluendo. si
 unt aut h' calefōria
 duobz modis. **V**no ul'
 ut medicine cōte in

aqua ponant' s' aliq'
 sella pforata. ⁊ sedēdo
 i sella recipiat' uapoz
 p infiora. alio uō modo
 ut medicine cū aqua de
 coctōis eaz ponant' in
 gaudali ul' cōcha. ⁊ sede
 at' ibi. **V**l' imgat' ibidē
 spongia ⁊ expmat'. et
 desup sedeat'ur. s' p m'
 modus efficiat' opat'.
 o medicine uō q̄ bulliēt
 i aqua erūt iste. salz
 duo manipuli folioꝝ li
 gue canis. ul' i defectu
 ei' cū dē petrosilini. et
 libra semis fenugreci.
 vl' in defectu ei' accipiant'
 q̄tuor vncie melliloti.
 ⁊ due de sticados citno.
 ⁊ oia quassata ponāt'
 i sacculo lineo ⁊ bulli
 ant' i aqua dulci. ⁊ fi
 at ut p'us tēn ē. **Q**m
 uō dolorē causant p'
 excreſcentiam. q̄n. s.
 i extremitate ipaz ex

terius eminent quedā
additamenta ac si essent
papille mamillarū. que
excreſcentie in quibz dā
ſūt aſp̄e ⁊ dure ad mo-
dū verruce. ⁊ inde uo-
cant' verrucales. In q-
busdam ūo ſūt molles
⁊ gnoſcūt ut morz. ⁊ inde
dicunt' morales. ⁊ qz reſu-
dant hūiditatē ſangu-
nolentam / iō quidā fic-
cos noīauerunt. Et oſ
huiusmodi excreſcentie
affligunt ſedentem et
equitantiē. ⁊ maxime
verrucales ꝑ ſuam du-
ritiem ⁊ aſp̄itatē. Poſt
has gūus affligunt
uiales q̄ morales. qz
ꝑ ſui tumorem ul' ten-
ſionem nō cedūt ꝑſſio-
ni. In hys g' excreſcen-
tis eſt ſcendū qz ꝑaz
ꝑſūt remedia ſup̄ dā
ꝑt qm in uialibz q' ut
plimū gūant' ex habū

dantia ſanguis / cuiꝝ
euacuatione moderata ꝑ-
deſſz. ⁊ iō poſſūt in eis
exerteri ꝑdā. In uertu-
calibz aut ꝑdeſt ad reme-
dium applicare molli-
ua ⁊ lenitiua. ut uitellū
oui coaſſatum i' eſtate
cū oleo uiolaceo. ⁊ in ye-
me cū oleo amigdalaz
dulciū aut butyro recti-
ti. Et omī tꝑz ꝑdeſt ad
iungē ꝑdās mucillagi-
nem maluarū aut femi-
greci. ita ut i' mixtura
ꝑdā lombaz aut ꝑm'
lineus i' mergatur. ⁊ ſu-
ꝑponat'. In morali-
bz aut ad remedium ꝑ-
ꝑſūt exſiccatiua ſine
mordicatione. Sicut
puluis frūs ex folijs
taſſibantati ul' plan-
taginis aduſti. uel in
diabz cānaz aduſtis.
hic ei puluis i' coꝑat'
cū oleo roſ. debz ſi ꝑon

cū panno ul' sup sederi i
spongia. **P**redis etiā
puluibz potest adiūgi
quarta ps ceruse. 7 alia
q̄rta litargiri. 7 cum olo
rof. fit unguentū que
mens i pposito ad reme
diū. Sz in omibz p̄dictis
excrecentijs est meli⁹
ad curam intende q̄ ad
remedium. **N**am p re
medium nō p̄lectur nisi
momentaneū iuuamētū.
7 iō pcurandū ē ut ille
excrecentie auferant
adhuc ut eq̄lis maneat
supficies regionis. **T**am
i ill' corpibz quibz expe
dit ut emorroy flu
ant sepe. cauendū est
diligent' ne p mod' au
fēdi solit' flux' phile
at'. **S**icut accidit q̄ dō
extirpant' cauterio ul'
inassione. q̄ ut plimū
tūc q̄ tangit q̄ subsan
natione cauterij ul' iā

lionis claudunt' oīo p
osolidationem ora uena
rum. **S**z queiens ac
securus mod' aufēdi
est ut aufant' paula
tūm cū suauibz corrosi
uis. qualia sunt ea que
st' de natura sal'. nam
q̄ priuriendo osumunt
supfluitatem 7 cito liq̄s
cūt. sic fex aeti obusta.
7 sagimeni uutri. 7 sal
gēma. 7 uitrū. 7 mel.
7 uet' auxūgia p̄p̄a ex
quibz optime oficitur
unguentū sic. s. ut oīa
simul ul' aliqua ipsoz
accipiant' equis p̄p̄oi
bz 7 puluizent'. **D**emō
cū una pte mell' 7 dua
bz auxūgie liquefē
fortit' i corpē ut fiāt
sicut unguentū. 7 i pā
no supponant'. 7 q̄libz
uice lauent' p̄mo cum
uino calido i quo modici
mell' dissoluat'. **P**otit

aut modicum aceti cum
patis ex quibus unguen-
tum fiet incorporari. Cum
autem excrecentie fuerint
eliminate manserint quod
superficies regionis equa
sufficiet in estate lava-
re cum uino decoctis ro-
sarum aut tapsi barbati
et plantaginis. et in yeme
cum uino decoctis sal-
uie. Cuius parti post lotio-
nem superaspgetur pulvis
ex duabus partibus rosarum et
una ceruse frustis. **P**os-
sunt et queeient auferri
si ligentur in radice cum
seta uel filo sericino dum
tamen ligatura non stringat
immoderate. sed quantum pote-
rit tolerari absque dolore
gigni. **S**i uero accipiat
cortex laureole qui uul-
gariter dicitur machapoyl et
fiant ex eo fila ex quibus
pate excrecentie ligen-
tur radice moderata

structura. celeriter absce-
dent. **T**ercio modo affli-
giunt per inflammationem
earum et circumstantis re-
gionis. et tunc sufficit ut
sepe lauentur cum aqua dul-
ci et tepida in qua prius
bulliat semina cucurbi-
te uel cucumris coacta
tamen aut portulaca uel
sempuina. uel flores
nenufaris. Vel suo tempore
liniantur cum succo cucur-
bitae uel sempuinae. et al-
bumine oui. et oleo
olive et mucillagine psil-
li equaliter acceptis et
fortiter incorporatis. Et si-
militer potest inunctio
fieri ex populeon si
retens fuerit. Et si prius
dicta omnia deficient tepe-
fiat aqua simplex ac si
stetisset ad solem. et bonum
laxum uel pannus lineus
mersus in ea frequenter
applicetur regioni pate.

Quarto & modo osue
uerunt affligere spalic
in egendo quoniam sterituse
mittendum est duz. quia
tunc maxime si sunt ex
crescentes coartantur
& opmuntur ab eo in exi
tu. & gremium generant
cruciatum. & idem preca
uendum est ne feces in
durentur. & hoc fit uten
do molliuissimum & humec
tantibus iuxta doctrinam
superiorem. & si cetera
non habent in promptu
saltem in principio pra
dij sumantur medulla
callie fistule usque ad ter
tiam unius uncie ul
crat. ul' semis ad mi
nus. In actu uero assel
landi potest obuiari
afflictioni si migantur
inferiora in aqua mo
derate caliditatis. et
maxime si malue sunt
ibi cetera. Ul' in oleo viol.

tepidum panus lineus in
mersus ano suauiter
quanti potest intro mittatur.
**Explicit regimen
geniale. Incipit speciale.**

Non excitabitis uos
peditando. & interdum
indinando ad terram
ad aliquid colligendum.
& continuabitis usque ad
incipium fatigationis. Et
post hec tardabitis re
ficia donec appetitus fuerit
excitatus. Tunc autem
diu gargarizet uinum
remolitionis saluie. post
hec sumantur tria folia
& diu masticeantur. & absque
potu deglutiantur. hoc
fiat a principio nouem
bris usque ad finem mar
ti. Exinde uero usque ad
finem maii eadem hora
fido gargarismate pre
dicto sumantur tres ficus
cum totidem amigdalibus

mundatis et remollitis
in aqua fienti. et diu mas-
ticate deglutiant absque
potu. **D**emum uero usque ad
finem augusti eadem hora
post gargarismum masti-
centur diu tria folia ros-
tri porcum. et deglutiant
absque potu. **I**n septembri
uero et octobri mastigent
gramina primorum. xij. cum tribus
ficibus recentibus uel siccis
et absque potu deglutiant.
His autem sic promissis su-
is temporibus cibi sumant in-
tando panem azimum et quicquid
fit de pasta fixa uel
elixa. et frumentum coctum et
pultes ipsi. et sub legumi-
num. et omnis fructus excepti
ficibus et uinis passis. et
auellanis et dactylis. **I**tem
uitabitis omnes herbas
crudas exceptas patris.
Et omnia olera exceptis
caulibus in yeme. ac mix-
tura boraginum et cresson.

et petrosilli et urticae cum
paucis menta. **I**tem rapis
porros et cepas et omnes ra-
dices uitabitis. **E**x car-
nibus uero siccis obtentis car-
nibus inuicem iuuenis
et maxime in yeme. gal-
linarum uinenum. et pullo-
rum et columbarum. et porci
et coturnicium. et animum
que capiunt in breco.
et eduli lactantis ac ui-
tuli. **O**mnes autem predictae
carnes poterunt elixari
uel assari. uel in pastillo
decoqui. praeterquam aues
breco que tamen elixabun-
tur uel coquentur in pasta.
Uitabitis et caseum et
oua dura. et albumen
ouorum. sed si caseus fuerit
uacticus et butirosus po-
terit sumi assus in fi-
ne refectois. uel lique-
factus in uino. **I**tem ui-
tabitis omnes pisces ex-
ceptis ceteris marinis

ul' Animalibz. & excepto
lucio & suculis & cere-
lis. de quibz oī modo
patis potitis edere. et
maxime assis & fixis
ac in uino puro coctis.

Vitabitur ā oīa sal-
samenta & oīis sapo-
res nisi fca fiunt de
pulue subsequenti.

Puluis pro salsa. .

R. zinziberis albissi-
mi. ʒ. iij. corticis ite-
rioris cinnamon. ʒ.
.ij. cardamomi. ʒ. i. ʒ.
gariofiloz. ʒ. i. croci-
sandali rubri. ana. ʒ.
iij. galange. macro-
papis. ana. ʒ. iij. corā-
dri. ʒ. viij. fiat pluis.
& omnia pondentur ad
libram subtilem. & de
ipō pulue ponatur ī
pastillis. & fiat salsa-
mentū ita ut pisset
cū amigdal. & distem-
pet cū mīno ul' brodio

et modico aceti uel a-
greste. **E**t uitabitur
uinū acerbū & acidū &
oīa uina alba & gila.
& cauebit ne sumat
potus absqz siti mani-
festa. & i yeme limphabit
cū aq̄ calefca cū calile
candenti. & p totū etiā
martū limphabitur
cū aqua extinctionis
calibis. & senp modera-
te limphetur iux q̄lita-
tem tempis & iututem
ē uini atqz placetiam
gustus. **V**itabit
ira & tristitia. & studii
uellemens atqz sollici-
tudo. maxie cū obie-
ta displicentia. **S**ep
aut hec regula fuet
ut nūq̄m cibz usqz ad
sacietatem sumatur.
sz aliquid de appetitu
suplit. Et a pncipio
nouēbris usqz ad finē
sumat in fine prandij

Claretū

panis calefactus et immer-
sus in sequenti claretto. **℞.**
zinzibis albus. $\frac{3}{4}$. ij .
cortias interioris cyna-
moni. $\frac{3}{4}$. i . gariofilorum
 $\frac{3}{4}$. s . galange. $\frac{3}{4}$. ij . pilo-
rum spice nardi. $\frac{3}{4}$. ij . fiat
pulvis per claretto. **Con-**
ditū. **℞.** zinzibis albi.
remoliti. $\frac{3}{4}$. ij . cortias
interioris cinamoni. $\frac{3}{4}$.
 s . cortias citri conditi
 $\frac{3}{4}$. i . cortias citri anguli
conditi. $\frac{3}{4}$. ij . musci. $\frac{3}{4}$. s .
panis zucare. lb . ij .
viol. lb . i . fiat conditū
de quo sumatur usque ad
finem martii quolibet
sero modica vel nulla
cena precedente sic nux
absque potu. **Electuariū.**
℞. pulvis cinnamome. $\frac{3}{4}$. s . pul-
vis rosace nouelle. $\frac{3}{4}$.
 i . panis zucare. lb . ij .
anchores conditi. $\frac{3}{4}$. ij . san-
dali rubri. $\frac{3}{4}$. i . ambre

$\frac{3}{4}$. i . fiat electuariū de quo
sumatur a principio aprilis
usque ad finem maii.
sicut nux absque potu. et
longe post cenam mo-
deratam. Extunc vero
usque ad finem septem-
bris sumatur simplex
rosata nouella. Inun-
gat regio orificii scoti
directe inferi usque ad
umbilicū semel in eb-
domada tempore yemali et
usque ad finem martii.
cum oleo puro mastias
et ter saltem in ebdoma-
da teneatur ibidem per noctem
sequens cerotum. **Em-**
plastrū scoti. **℞.** masti-
as. $\frac{3}{4}$. i . oilani. $\frac{3}{4}$. s . ga-
riofilorum. $\frac{3}{4}$. ij . ciperi. $\frac{3}{4}$. i .
calami aromatici. $\frac{3}{4}$. s .
cere rubre. $\frac{3}{4}$. ij . incor-
pentur cum oleo amigda-
larum dulcium. et fiat cero-
tū. **Tabula** Item usque
ad finem aprilis sequens

28
tabula fumatur. **R.**
zinzibis albis. $\frac{1}{2}$.
cardamomi. $\frac{1}{2}$. galā
ge. sandali rubei. lig
ni aloes. rosaz rubeaz
zedare. ana. $\frac{1}{2}$. s. ambre
 $\frac{1}{2}$. coriandi ppati. $\frac{1}{2}$.
musci. gñā. iij. panis
zuctari. lb. i. $\frac{1}{2}$. **fiat ta**
bula de qua post cibū
isero sumat sicut casta
nea ul' nux absqz potu
ul' modico. *Electuariū.*

R. puluis aminate a
lexandrine. $\frac{1}{2}$. rosate
nouelle. $\frac{1}{2}$. s. coriandi
ppati. $\frac{1}{2}$. corticis inte
rioris cinamomi. $\frac{1}{2}$.
ligni aloes crudi. gari
ofiloz. galange. zedare.
ana. $\frac{1}{2}$. s. rosaz ru
beaz. $\frac{1}{2}$. folij. citri
odori. ana. $\frac{1}{2}$. panis
zuccare. lb. iij. **fiat ele**
ctuariū de quo sumat
sicut nux longe post
prandū. 7 tabla sup

scripta in sero. 7 semp
absqz potu. ***Electuariū.***

Qualibet pte anni
potitis uti subscripto
electuario. *R.* gariofilo
 $\frac{1}{2}$. cardamomi. ana. $\frac{1}{2}$. s.
nuas muscate. galāge.
berberis. ossis de corde
ui. rasure eloris lote. a
na. $\frac{1}{2}$. rosaz rubeaz. se
nūs cucumeris nō num
dati. sandali rubei. ana.
 $\frac{1}{2}$. coriandi ppati. $\frac{1}{2}$.
corticis interioris
cinamomi. $\frac{1}{2}$. zinzibe
ris albis. $\frac{1}{2}$. abre.
 $\frac{1}{2}$. s. musci. camphore.
ana. gñā. iij. penidior
 $\frac{1}{2}$. panis zuccare. $\frac{1}{2}$.
x. fiat electuariū de q
sumat qñtū placuit
absqz potu. 7 longe p
cibum. *Cerottum stōi.*

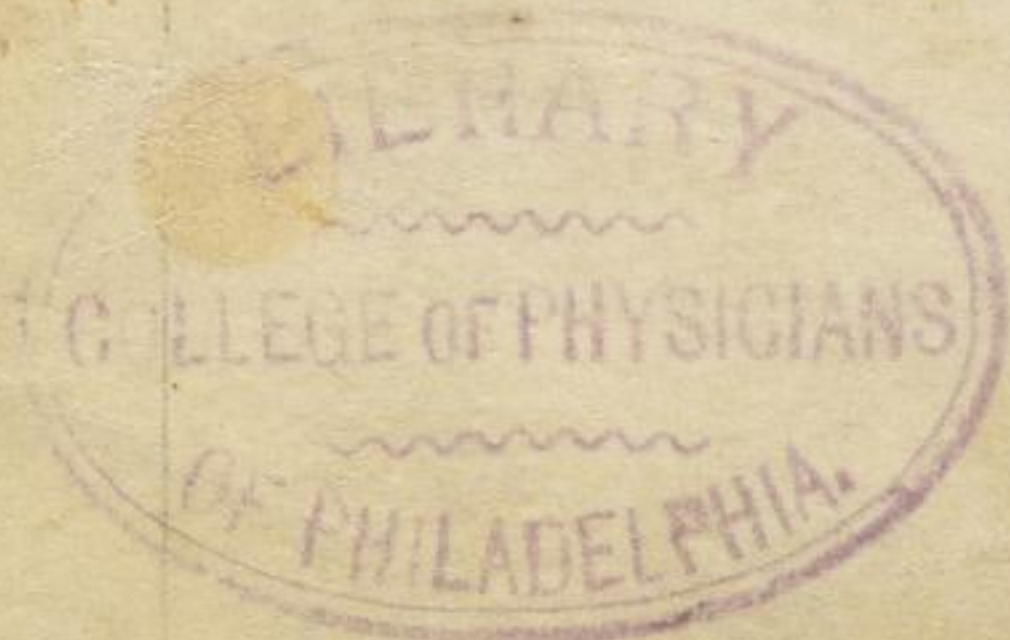
Item cera noua maxi
me rulea ibibat mala
xando iuxta ignem cū
oleo fco de puro mastice.

ita. s. q. malis reuol
uat in oleum su mix
tura alicuius olei. et tale
cerotum potest applicari sto
macho quicunque percipit
indigestione grauari.
vel infrigidari. **Emplas
trum stori.** ℞. cinamomi.
zingiberis albi. corticis
atri. mente sicce. rosarum
rubarum. arilloz summac.
ana. ʒ. s. spice nardi ele
te. ʒ. i. mastice. mirre.
olilani. ana. ʒ. s. fiat
emplastrum malaxando cum
pice et oleo de mastice.
Electuarium. ℞. cor
tice atrii recentis. ʒ. i.
rosarum rubrarum. ʒ. ii. mel
lisse. ʒ. s. coriandri sicci
ʒ. s. cinamomi. zing
iberis. ana. ʒ. i. et ʒ. s. pilo
rum spice nardi. ʒ. ii. car
num citoniorum quantum
sufficit. iiii. seminum
frigidorum mundatorum.

ana. ʒ. ii. fiat electuari
um. **Emplastrum epatis calidi.**

℞. molaz recentium.
rosarum rubrarum ana. ʒ. s.
berberis. ʒ. s. sandalorum
alborum et rubrorum. ana. ʒ. s.
sandalorum metaceli.
ʒ. ii. spice nardi. ʒ. s.
fiat emplastrum cum
succo lactuce dulcis. et
aqua rose. et succo endi
ue et aceti electi. ana.
partes equales. ponat
in sacculo longitudinis
unius palmi. et medi
i latitudine. **Electuarium.**

℞. rosarum cum multa
serua. rosarum rubrarum.
dyadagaganti frigidi.
dyabuglosse. casandali.
an. q. i. succi pomorum aro
maticorum. succi citri vel citri
si citri non possit haberi. malorum
gnatorum an. q. s. misce
ant in cassia cum pane zucce
quantum sufficit. et fiat electum
discrasia epatis calidi. et
situm et estum. **Explic.**



Ms 10a
contains two works:
210

1) f. 1a-26 b: de conversatione fami-
lialis, or as it appears in the great-
est number of mss: Regimen sani-
tatis ad regem Aragonum. The original
Latin work is printed in all "Opera
omnia A. de V." from XVIth c. (Lyon and
Venice). The contemporary Catalan trans-
lation by Berenguer Sabnera was pub-
lished first in the II vol. of my edition
Arman de Vilanova, Obres catalanes (Bar-
celona 1947). The chapter "de humor-
stoidis" (here ff. 22c-26b) is very
different from the Regimen in the

is very
22c - 26c
"were ff. 22c - 26c / is very
characteristic of the Regimen to James II

2) 26a-28b. Regimen speciale is more rare in mss. and editions. It seems to be addressed also to King James II of Aragon.

This manuscript does not come from Venice 1300, but from Catalonia ca. 1400.

(signed)

M. Battlari
Philadelphia

(May, 1950)

M. BATLLORI, S. I., DR. PHIL.

ROMA

BORGIO S. SPIRITO, 5

BARCELONA

ROGER DE LAURIA, 13

340.13

B

Ms 10a contains two works:
210

1) f. 1a-26b: De conservatione sanitatis, or as it appears in the greatest number of mss: Regimen sanitatis ad regem Aragonum. The original Latin work is printed in all "Opera omnia A. de V." from XVIth c. (Lyon and Venice). The contemporary Catalan translation by Berenguer Sarriera was published first in the 2nd ed. of my edition Arnau de Vilanova, Obris catalanes (Barcelona 1947). The chapter "de hemorrhoidis" (here ff. 22c-26b) is very characteristic of the Regimen to James II of Aragon and does not appear in the other similar works to King Robert II of Naples and to Pope Clement V. 2) 26b-28d. Regimen speciale is more rare in MSS and editions. It seems to be addressed also to King James II of Aragon.

This manuscript does not come from Venice 1300, but from Catalonia ca. 1400.
M. Battlari

Ms 10a contains two works:
210

1) f. 1a-26b (i.e., 26a?): De conservatione sanitatis, or as it appears in the greatest number of mss: Regimen sanitatis ad regem Aragonum. The original Latin work is printed in all "Opera omnia A. de V." from XVth c. (Lyon and Venice). The contemporary Catalan translation by Berenguer Sarriera was published first in the II vol. of my edition Arnau de Vilanova, Obris catalanes (Barcelona 1942). The chapter "de hemorrhoidis" (here ff. 22b-26a) is very characteristic of the Regimen to James II of Aragon and does not appear in the other similar works to King Robert II of Naples and to Pope Clement V.

2) 26a-28b. Regimen speciale is more rare in mss. and editions. It seems to be addressed also to King James II of Aragon.

This manuscript does not come from Venice 1300, but from Catalonia ca. 1400.

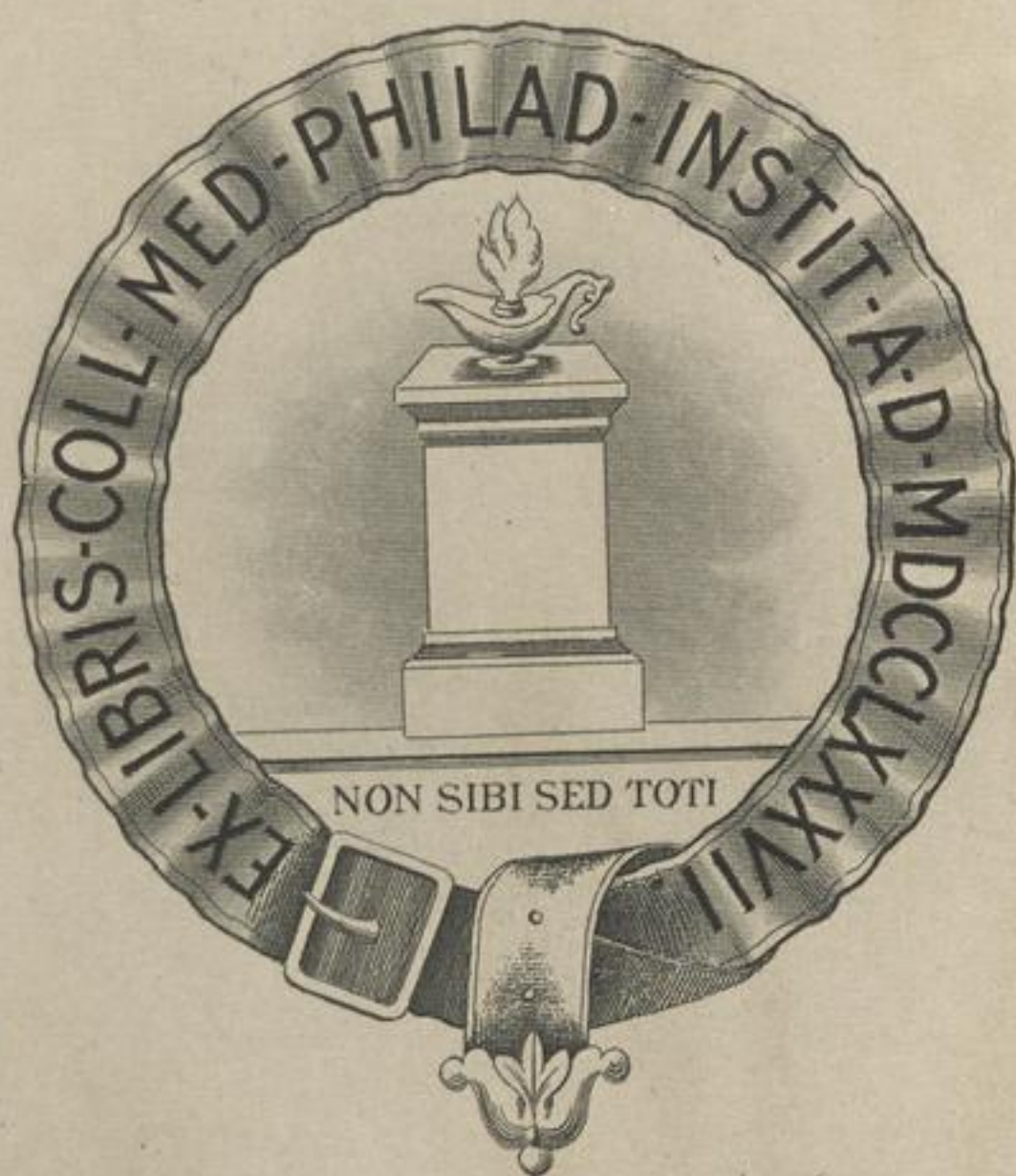
(May, 1950)

(signed)
M. Battlari
Philadelphia

M. BATLLORI, S. I., DR. PHIL.

101038

C



B

Class 10 a No. 210

FEB 13 1920

340.⁰⁰









